

4. čtvrtletí

**OBYČEJNÍ LIDÉ,
NEOBYČEJNÉ ŽIVOTY**

(Studium knihy Rút a Ester)

Ú v o d

Bible se dívá na svět převážně očima mužů. Tři knihy — Abdiáš, Abakuk a Ageus — se vůbec nezmiňují o ženách. V titulech biblických knih se objevují jména 32 mužů, ale jen dvou žen.

Písmo však nemluví jen o světě mužů. Vezmeme-li v úvahu postavení žen ve společnosti v biblických dobách, zjistíme, že na tehdejší poměry jsou ženy v bibli vcelku dobře zastoupeny. Naučení z jejich životních příběhů mají pro nás dnes velký význam. Písmo zaznamenává příběhy mužů, žen i dětí, kteří přijímali nebo odmítali Boží vedení. Ukazuje nám životní děje těch, kdo se stavěli pokorně, nebo vzpurně vůči Bohu, který chtěl vést jejich životy za všech podmínek a okolností. Domnívat se, že biblické doby se dotýkaly pouze mužů, a ne žen a dětí, znamená nepochopit Písmo. Bůh hledá lidi, kteří chtějí pro ně žít a vyjadřovat jeho lásku konkrétními činy, ať jsou kdekoli a žijí v kterékoli době nebo situaci.

Během 4. čtvrtletí budeme studovat knihy Rút a Ester. Do tohoto studia jsou zahrnuty kromě dvou hlavních postav i další ženy. Nejsou to však jen příběhy o ženách. Jsou to děje žen i mužů, kteří žili pro Boha a projevovali jeho lásku ve světě plném tragédií, nespravedlností a nebezpečí.

Snad Noemi bojovala s otázkou, proč Bůh dopustil tragédii, která ji připravila o její rodinu. Ester žila v době, kdy šlo o bytí a nebytí Božího lidu. V obou knihách vidíme muže a ženy, jejichž postoj v rozličných životních situacích nám ukazuje, jak můžeme zůstat Božími dětmi ve chvílích kritických i v povinnostech všedních dnů. Mnozí z těch, s nimiž se tu setkáváme, byli Božími dětmi, které se nechaly vést Bohem v každé situaci a na každém místě.

ŽIVOT PODLE BOŽÍ VŮLE V NESNADNÝCH DOBÁCH

Základní verš: Iz 6,8

Malá Jana držela v ruce svou bibli a ptala se tatínka: „Tati, proč nejsou v bibli žádné příběhy o dětech“? Otec chvíli přemýšlel a pak řekl: „V bibli je několik vyprávění pro děti. Vzpomeň si. Je tam přece příběh o chlapci Samuelovi a o jiném, který přinesl chleby a rybičky.“

Otce potom napadlo, že většina biblických dějů se nezabývá dětmi ani ženami a zvláště svět Starého zákona se jeví spíše jako svět mužů. Nakonec si však uvědomil, že v bibli se mluví o všech lidech. Bůh přece používal, zachraňoval a spolupracoval s muži, ženami i dětmi. Ani dnes není pro Boha důležitý tvůj věk ani životní zařazení, ale tvůj postoj k Bohu. Přijmeme-li jeho výzvu, použije si nás ke splnění svého plánu.

Jak Bůh používal a používá lidi?

1. Co mohl chlapec za dnů Pána Ježíše nabídnout pro nasycení hladových? Jan 6,9—11

Chlapec se nestyděl nabídnout to, co měl, i když toho bylo málo. Byl rád, že mohl mít účast na jednom z nejpůsobivějších Kristových zázraků.

Jak často naše srdce klesají a víra slábne, když vidíme, jak velká je potřeba a jak malé jsou prostředky v našich rukou! Jako Ondřej se díváme na pět ječných chlebů a dvě rybičky a voláme „Co je to mezi tak mnohé?“ Často váháme a ukazujeme neochotu dát všechno, co máme. Ježíš nám přikázal: „Dejte vy jim jísti!“ Jeho příkaz je i zaslíbením. Stojí za ním táž moc, která nasýtíla zástup u jezera.

**2. Co se můžeme naučit ze způsobu, jakým sunamit-
ská žena přispěla k misií proroka Elizea? 2 Král 4,8—10**

Elizeus často vděčně navštěvoval toto klidné místo. Malý pokojík s lůžkem, stolem, židlí a svícem stačil k uspokojení nejnnutnějších potřeb velkého misionáře.

**3. Jaké nádherné poselství přinesli čtyři malomocní do
obleženého Samaří? 2 Král 7,1—11**

Malomocní byli vyloučeni ze společnosti, a proto byli v pokušení ponechat si zprávu o ústupu nepřátel a o kořisti pro sebe. Konečně, jak s nimi zacházeli obyvatelé Samaří v minulosti? Bůh jim však poskytl příležitost zvěstovat vysvobození. Kolik lidí by vyhladovělo k smrti, kdyby váhali! Malomocní se chopili své odpovědnosti a spěchali zpět do města. I my bychom měli spěchat s poselstvím záchrany pro tento svět.

4. V jakém duchu Maria, matka Ježíšova, přijala Bohem určený úkol? Luk 1,26.38

Úkol, který Gabriel svěřil mladé dívce, byl těžký. Znamenal vlastně hanbu. Maria ho však pokorně přijala. Učinila, co mohla, a tam, kde byla, navzdory nesnadným okolnostem. Bůh žádá stejnou odpověď od každého z nás.

Zbožný život uprostřed zmatku — Rút

5. Co se opakovalo v životě mnohých z Božího lidu po smrti Jozuově? Soud 2,11; 4,1; 6,1

Dějiny doby soudců jsou smutnou četbou. Boží lid zapadal stále hlouběji do odpadlictví, nemravnosti, bojů a nenávisti a odkláněl se více od Božího plánu. Snad bychom si přáli, aby tyto příběhy ani nebyly v bibli zaznamenány. Bůh nám však chtěl podat přesný obraz o důsledcích hříchů.

6. Kdy se odehrály události, popsané v knize Rút? Rút 1,1

Boží lid musí žít a pracovat i v nesnadných dobách. I v chaotické době soudců museli praví Izraelité volit, zda se připojí k odpadlictví a vzpouře, nebo zda budou žít životem ke cti svého Stvořitele. Odpovědnosti neunikneme, ať se nacházíme v jakékoli situaci. Kniha Rút nám o tom podává jasné svědectví.

7. Co se můžeme naučit z Bózovy pomoci potřebným? Rút 2,8.16.17

Zbožný život se projevuje konkrétními činy pro druhé. Boží lidé nevyznávají pouze teorii víry, ale prožívají to, čemu uvěřili, v praxi. Rozhodují se, volí správně a v rámci svých možností konají skutky lásky.

8. Jakými slovy ohodnotily betlémské ženy volbu a činy Rút? Rút 4,15

Zbožný život je především životem lásky. Láska však

není pouze to, co cítíme, ale co činíme. Jsme-li zamilovaní, jednáme podle toho. Křesťanská láska se skládá z oněch velkých a malých činů, které dohromady vytvářejí denní život člověka. Teprve ten vyzařuje obraz Ježíše Krista.

Zbožný život v exilu — Ester

9. Jak se dostali Židé do zajetí? 2 Par 36,15—18

Starý zákon popisuje dlouhou a smutnou historii vzpoury vyvolaného národa. Nakonec Bůh dovolil, aby se dostali do zajetí, které je mělo přivést blíže k němu a naučit je potřebné lekci. Bůh je stále miloval. Ať je situace jakkoli nesnadná, je stále možné poslouchat Boha, žít zbožným životem i v daleké zemi exilu.

10. K čemu povzbuzuje Bůh svůj lid v době zajetí? Jer 29,4—7

Pán žádal, aby svou víru dokazovali tím, že budou konat své denní úkoly i za nesnadných okolností. Měli zůstat Izraelci a neměli se mísit s ostatními lidmi, jak to učinili zajatí Židé ze severního izraelského království.

Knihy Daniele, Ezdráše, Nehemiáše a Ester ukazují, jak zajatci byli povoláni i na vysoká vládní místa. Židé se stali komorníky, královskými číšníky, provinčními správci a královskými rádci. Jejich rychlý postup mohl vyvolat žárlivost a nenávisť ostatních obyvatel říše v době Xerxa.

Společenství Židů v Babylónii přivedlo mnohé k poznání pravého Boha a finančně podporovalo židovskou obec v Jeruzalémě. Ačkoli většina lidu se už nevrátila do zaslíbené země, mnozí z nich žili v exilu zbožným životem.

11. Jak odpověděl lid v exilu, když na něj Bůh dopustil pronásledování? Ester 3,12—4,3; 9,1—5

Zajetí naučilo některé nezoufat a nevzdávat se naděje, vykonat, co bylo v jejich silách a ostatní svěřit Bohu. Mardocheus přišel k Ester, protože věřil, že Bůh od něho očekává, že učiní, co je v jeho silách (Ester 4,13—17). Život Ježíšova následovníka není pasivní. Svou víru projevuje každodenním životem.

Biblická úloha žen

Ženy hrály ve starozákonní době důležitou roli. Ne-

méně důležitý úkol plnily i v době novozákonní církve.
12. Které dvě ženy jsou jmenovány mezi hrdiny víry a které čtyři ženy se nacházejí v Ježíšově rodokmenu? Žid 11,4—32; Mat 1,1—17

Lidé v minulosti, v tehdejších dobách velké dětské úmrtnosti, znali nebezpečí při porodu dítěte i zápas o jeho správnou výchovu. Věděli, že úlohu matky nemůže nic nahradit.

Izraelská společnost, která uznávala důležitou roli ženy v životě, ji osvobodila od mnohých odpovědností a dovolila jí soustředit se na základní úkol — výchovu příští generace (Př 31,10—31).

13. Které jiné úkoly plnily některé ženy v biblických dobách? Soud 4,4.5; 2 Král 11,1—3; 1 Par 7,24; Neh 3,12

V těchto verších jsou uvedeny příklady ženy prorokyně, soudkyně, chůvy, která zachránila život Joasa, úspěšné stavitelky a dalších. Jako všichni věrní Boží následovníci byly i tyto ženy ochotny plnit každou přiměřenou odpovědnost, která jim byla svěřena.

Souhrn a naučení

Bůh chce použít lidi, kteří pracují na správném místě a v pravý čas pro jeho věc. Ať jsme talentovaní nebo ne, jsme-li tam, kde se koná Boží dílo, jsme ochotni sloužit, Pán nás rád použije. Považujeme se za obyčejné lidi, Bůh však může s námi a skrze nás vykonat velké věci. Naší povinností je přijmout úkol a odpovědnost, kterou nás pověřuje.

Jaký úkol mi svěřil Pán na tomto místě a v tomto čase? Plním jej? Jsem ochotný jako Bóz, Rúť, Mardocheus nebo Ester? Používám všechny Boží dary v plném rozsahu pro službu Pánu?

2. úkol — 14. října 1989

TĚŽKÉ ZKOUŠKY BOŽÍCH DÍTEK

Základní verš: Rúť 1,16

Kniha Rúť zaujímala pozornost celých generací čtenářů jako jeden z nejkrásnějších příběhů lásky, jaký kdy byl napsán. Je to však více než příběh o lásce. V životě Noemi, Rúť a Bóza je zobrazeno spasení, které

měl Ježíš Kristus přinést všem, kteří jsou ochotni jej přijmout.

Podobně jako Jób i Noemi se jistě tázala, proč její život zasáhla tragédie. Proč na ni Bůh takové věci dopustil? Pán se k ní přiznal, když ji přijal s Rút její příbuzný, který zasedal v branách města. Tento zásah se stal obrazem toho, co pro nás dělá laskavý a spravedlivý Bůh.

Podle židovské tradice je autorem knihy Rút prorok Samuel. Skrze Moábku Rút zjevil Bůh své přání, aby Izrael přinesl zvěst o spasení celému světu. Ze všech příběhů této knihy vidíme, jak si Bůh přeje, abychom milovali druhé a žili pro ně. Pozorujeme také, jak Pán plní své plány v jednání a životech lidí.

Hlad v Judstvu

1. V které době se odehrály děje zaznamenané v knize Rút? Rút 1,1—2

Knihá Soudců zachycuje smutné údobí dějin Izraele. Bůh však působí v každé době a na každém místě. Ani není omezen na to, aby zasahoval jen obyčejným způsobem. Může konat mocné skutky třeba uprostřed obilných lánů.

2. Proč byla země Moábských nevhodným místem pro izraelskou rodinu? 5 Moj 23,3—6; 5 Moj 2,9

Země Moábských nebyla příliš vzdálena od Elimelechova a Noemina domova v Betlémě. V Palestině jsou rozmanité klimatické podmínky. V jedné oblasti prší velmi zřídka, zatímco jiná nepříliš vzdálená oblast má dostatek vláhy.

Vedíme, že rodina Rút neodsuzuje ani neschvaluje útěk rodiny do moábské země. Bůh vždycky začíná pracovat s lidmi tam, kde jsou, a dokáže vyvodit z každé situace dobré (Řím 8,28). Když Elimelech odešel s rodinou do země Moábských, Bůh uvedl Rút do styku s Noemi, aby změnil nešťastnou situaci k dobrému.

3. Jaký smutek musela prožít Noemi a její snachy? Rút 1,3—5

Ve starých dobách na Blízkém Východě hodnotu ženy (i v jejich vlastních očích) do značné míry určoval její vztah k muži, ať to byl otec, manžel nebo synové. Náhlá ztráta muže pro ni znamenala tragédii.

Vdovství znamenalo mnohem více než pouhou smrt manžela. Stát se vdovou v době, kdy společnost neznala starobní a invalidní pojištění ani vdovské důchody, bylo skličující zkušeností.

4. Jaké opatření však učinil Bůh pro vdovy již ve starozákonní době? 2 Moj 22,22; 5 Moj 10,18; 24,17

Bůh byl zastáncem vdov a sirotků. První povinností hned po úctě k rodičům byla péče o vdovy, sirotky a pohostinnost.

5. Co patřilo mezi organizační opatření v apoštolské církvi a považovalo se za zřetelný projev čistého a neposkvrněného náboženství? Skut 6,1.3; Jak 1,27

Církev zřídila diakonskou službu, která dodnes zaujímá podstatné místo v jejím životě.

6. Čím dal Pán Ježíš klasický příklad lásky k vdovám? Luk 7,11—15

Vzkříšením mládence z Naim, jediného syna vdovy, dokázal Spasitel svůj soucit s vdovou, jejíž úděl byl tak těžký.

7. Jakou dobrou zprávu najednou obdržela Noemi? Rút 1,6

Písmo popisuje ukončení doby hladu jako Boží zásah. Bible, zvláště Starý zákon, vidí Boží vedení v každé oblasti života, ne pouze ve věcech neobyčejných a zázračných. Poznání této skutečnosti nám pomůže rozumět pozdějšímu postoji Noemi vůči Bohu.

Starý orientální zvyk žádal, aby se obě snachy navrátily do rodin svých otců, dokud by se znovu neprovdaly (1 Moj 38,11; 3 Moj 22,13). Rút i Orfa se však rozhodly jít do cizí a snad i nepřátelské země se svou tchyní. Noemi patřila k jinému národu s odlišnými zvyky a tradicemi. Její život však zapůsobil silným vlivem na tyto moábské ženy. Máme zde příklad pravého zbožného svědectví v praxi. Zda Noemi měla či neměla jít do moábské země, není již v této situaci důležité. Důležitá je skutečnost, že během svého pobytu v této zemi zjevovala správný křesťanský způsob života.

Rozhodnutí snach

8. Proč vyzývala Noemi Rút a Orfu, aby se navrátily ke svým vlastním rodinám? Rút 1,11—13

Noemi vybídla své snachy, aby ji nedoprovázely zpět do Betléma proto, že v jejich životní zkušenosti viděla svoji vlastní. Rút a Orfa po ztrátě svých manželů měly ještě naději, že se znovu vdají a budou mít děti, a to dodávalo jejich životu cíl a hodnotu.

Noemi se vyjádřila ve smyslu starého zvyku levirátního sňatku. Neznáme všechny detaily tohoto zvyku. Pokud podle 5 Moj 25,5—10 žili bratři spolu a některý z nich zemřel bez syna, jeden z bratrů si měl vzít vdovu po něm za manželku. Prvorozený z tohoto manželství byl podle zákona považován za syna zemřelého. Švagr však tuto povinnost mohl odmítnout tím, že učinil před staršími města prohlášení. To však bylo považováno za nečestné jednání.

9. Čemu připisovala Noemi své problémy a proč? Rút 1,13

Noemi viděla před sebou jen osamělý život staré zložené ženy, a proto řekla, že ruka Hospodinova je proti ní. V celé knize Rút můžeme vystopovat přesvědčení, že věci se nedějí nahodile. Bůh je nejvyšší Pán a vede události tak, jak se jemu líbí. Noemi si uvědomovala, že všechno co se jí přihodilo, dopustil Bůh. „Ruka Hospodinova“ je antropomorfismus (snaha vyjádřit Boží jednání lidskými výrazy). Je to tedy jiné vyjádření Boží činnosti. Slovy „Ruka Hospodinova je proti mně,“ chtěla Noemi říct, že životní rány na ni dopustil Bůh. Jistě to neřekla bezdůvodně.

10. Jaké podobnosti nacházíme mezi zkušeností Jóba a Noemi? Jób 19,21; Rút 1,20

Oba měli dojem, jako by se Bůh proti nim stavěl. Přesto mu oba důvěřovali a byli přesvědčeni, že je dobře vede (Job 19,25; Rút 2,12).

11. Jak zněla konečná odpověď Orfy? Rút 1,14

Orfa projevila lásku i úctu k Noemi. Bůh však od nás očekává větší věci a vede nás stále k větším pravdám. Někteří však odmítají pokračovat. Úroveň křesťanského charakteru, kterého dosáhli, se jim zdá dostačující. Bůh chce, aby rostli dál, ale oni odmítají. Ztratili touhu hledat nové pravdy, které jim chce odhalit. Takovým lidem hrozí nebezpečí, že se vrátí k dřívějšímu společenství a ke starým bohům.

12. Jak odlišně odpověděla a jednala Rút? O čem to svědčilo? Rút 1,16—18

Máme zde jedno z nejkrásnějších osobních svědectví zaznamenaných v bibli. Rút volí náročnější, ale lepší cestu. Rozhodla se připojit k Bohu a k lidu Noemi, a to v životě i v smrti. Rút poznala pravého Boha právě v životě Noemi a dalších členů rodiny. Kromě toho moábská snacha se vydala na novou cestu života s přísahou, v níž použila Boží jméno. Bůh ji tedy má chránit před tím, aby ji něco jiného než smrt odloučilo od Noemi. Jaká je naše věrnost Bohu, jeho lidu a našim věřícím rodinám?

Souhrn a naučení

Bůh si přál, aby izraelský národ zjevoval ostatní Boží povahu, aby byli také přivedeni k Bohu. Také jako Raab Kananejská a Rút Moábská, které se obrátily k uctívání pravého Boha, měli se i ostatní připojit k vyvolanému lidu. Boží království se takto mělo rozšířit do celého světa. Tragédii, kterou Bůh dopustil, obrátil v dobré. A to pak přineslo užitek v cizí zemi a také v jejím domově.

Bůh nás povolává, abychom jej představili okolnímu světu. Buď mu umožníme, aby nás provedl zkušeností jako Noemi, nebo selžeme jako mnozí v Izraeli. Na nás je, zda představíme milujícího Božího Syna. Jak se zachováme?

3. úkol — 21. října 1989

OPĚT V BETLÉMĚ

Základní verš: Rút 2,12

Navzdory tomu, že Noemi žila v úzkém společenství s Bohem, jak je zřejmé v jejím chování k Rút, vrátila se zpět do Betléma s bolestí v srdci a s určitými pochybnostmi. Nechápala, že běh dalších událostí v jejím životě vzal do svých rukou Bůh. Její manžel i synové byli mrtví. Krásný vztah, který dával jejímu životu cenu a vědomí vlastní hodnoty, byl krutě přerušen. Odešla do moábské země plná starostí a péče o život, ale domů se vrátila prázdná (Rút 1,21a).

Věřící Izraelité viděli působení Boží ruky v každé oblasti života. Noemi viděla i v této ztrátě rodiny Boží čin. (Rút 1,21b) Podobně jako Job i ona náhle ztratila to, co dávalo jejímu životu smysl a bezpečí. Nerozuměla, proč se jí to přihodilo. Kladla si tísnivé otázky, stěžovala si. Mezitím však aniž o tom věděla, začal Bůh působit v její prospěch. Ukázalo se to už brzy po jejím příchodu do Betléma. Nejdůležitější je, že Noemi podobně jako Job nikdy neztratila svou víru v Boha, i když jí na mnohé otázky chyběla odpověď.

Návrat do Betléma

1. Jakou zvláštní otázku kladly betlémské ženy při příchodu Noemi? Rút 1,19

Jeden z nových překladů tohto verše zní: „Tak ty dvě ženy přišly do Betléma. Když došly do Betléma, celé město bylo jimi vzrušeno a ženy volaly: „Je to Noemi?“ Zármutek se na ní poznamenal. Když ji volali jménem, které znamená „příjemná“, už takřka neslyšela. Toto oslovení jí připadalo jako posměch. „Nazývejte mne hořkou, říkala v slzách, protože Všemohoucí učinil můj život velmi hořkým.“

2. Jak nám pomáhají výroky Jeremiáše a Abakuka vidět velký spor mezi dobrem a zlem, a proto také odpovědět na otázky, které si kladla Noemi? Jer 12,1—3; Abak 1,1—4.12

Zlí lidé pracují, rostou, nesou své zlé ovoce a ztrpčují život spravedlivého, avšak jen do času. Pro spravedlivé je to zkouška povahy, kterou bolest a těžkosti pročišťují.

Rút sbírá klasy na Bózově poli

3. Které dvě skutečnosti z prvního verše soustřeďují pozornost na Bóza? Rút 2,1

Bóz byl jejich příbuzný a člověk vlivný ve svém rodu.

4. Jaký přívlastek dávali betlémští obyvatelé Rút? Rút 2,2.6.21

Nazývali ji „Rút Moábskou“, „mladicí Moábskou“. V 5. Moj 23,3 se prohlašuje, že Amonitský ani Moábský nevejde do shromáždění Hospodinova. Odpor Moábských vůči Izraelitům vytvořil velké nepřátelství mezi těmito dvěma národy. Pokud však jde o spasení, víme,

že Bůh nehledí na osoby. I Boží hněv je podmíněný (Jz 48,9; Ez 18,21).

5. Co umožnilo Rút, aby opatřila potravu pro sebe a pro Noemi? Rút 2,2.3

„Zákon Boží dával chudým právo na určitou část úrody. Když někdo trpěl hladem, mohl jít do pole, do sadu nebo na vinici svého bližního a najíst se obilí nebo ovoce. Chudým patřily všechny zbytky úrody po sklizni (5 Moj 24,19—22).“

Boží prozřetelnost vedla Rút na pole Bózovo, jednoho z blízkých příbuzných jejího zemřelého manžela. Jak často okolnosti i zkušenosti našeho života, které nám připadají, jako by se staly náhodou, jsou vedeny právě Boží prozřetelností!

6. Koho žádala nejdříve Rút o povolení a jaké o ní vydal svědectví? Rút 2,6.7

Majitel pole obvykle dával povolení těm, kteří si přáli paběrkovat. Rút pravděpodobně žádala sbírat ponechané klasy o něco dříve, než se Bóz objevil, a žádala o povolení odpovědného služebníka. Služebník poukázal na její velkou píli slovy: „Zůstala tu od samého rána až do této chvíle.“

7. Jak jednal Bóz s Rút a jaké požehnání na ni svolával? Rút 2,8—12

Bóz blahořečil této moábské ženě poté. Správný život nezajišťuje automaticky trvalé požehnání. Nedostatek viditelných požehnání také neznamená, že se Bůh na člověka hněvá. Kniha Rút nám ukazuje z jiného pohledu na smysl a způsob života věřícího člověka. Rút odpověděla na lásku Noemi tím, že lásku vracela. Nyní se i jí začíná vracet prokazované dobro. Poslušnost je odpovědí na dříve prokázanou Boží lásku. Když Bůh žádal Izrael, aby se řídili Desaterem, přál si, aby to byla jejich odpověď na to, co pro ně již vykonal: „Já jsem Hospodin, Bůh tvůj, kterýž jsem tě vyvedl z země egyptské, z domu služby.“ (2 Moj 20,2)

8. Jak svědčí následující rozhovor mezi Rút a Bózem o vzájemné laskavosti a zdvořilosti? Rút 2,13.14

Ze strany Rút pozorujeme uctivé chování, skromnost a pokoru, radost z prokázané přízně a vděčnost, ze

strany Bóza pravou zbožností, Boží bázeň, úctou k ženě a ochotou vykonat co nejvíce pro tu, která „přišla“, aby se skryla pod křídly Hospodinovými.“

9. Jaké pokyny dal Bóz svým dělníkům ohledně Rút?
Rút 2,15.16

Zákon od Bóza žádal, aby dovolil Rút paběrkovat na jeho polích. On však požadavky zákona překročil. Žádal žence, aby pro ni úmyslně upouštěli klasy a postaral se o její bezpečnost. Láska těch, kteří milují Boha, vždycky přesahuje vyžadované minimum. Vykoná více, než se žádá, a chrání čest a bezpečí potřebných. Láska bere ohled na cítění a potřeby druhých. Pozorujeme to v Ježíšově vztahu k lidem.

10. V čem je nám příkladem Ježíš, který se dokázal vcítit do Petrovy i Jidášovy situace? Jan 13,10.27—29

Ježíš se vžíval do situace upřímného Petra a byl šetrný i vůči Jidášovi, kterého v očích učedníků nesnížil, protože mu důvěřovali.

Rút se vrací s dobrými zprávami

11. Jak dlouhý čas strávila Rút sbíráním klasů na poli? Porovnej Rút 2,7 s veršem 8.

Rút pracovala od rána až do večera, kdy nasbírané klasy vymlátila. Pracovala déle než ostatní, odpoledne bylo paběrkování snadnější než ráno. Ona však nepřestávala sbírat klasy ani zrána.

12. Jak zapůsobila neočekávaná zpráva mladé ženy na starou Noemi? Rút 2,19—23

Rút řekla své tchyni o muži, na jehož poli pracovala. Noemi našla v této radostné zprávě důvod k chválení Boha „Požehnán buď od Hospodina, který neodňal své milosrdenství od živých ani od mrtvých!“ K tomu dodala „Tento muž je náš blízký příbuzný, patří k našim zastáncům.“ Noemi si dosud stěžovala. Nyní pozorovala, že Bůh začíná odpovídat na její skličující otázky. Bóz byl jejich příbuzný, tedy i zastánce. Patřil k těm, na koho se vztahovala levirátní povinnost. V hebrejštině to znamená vykupitel, ochránce. Takový zastánce vykoupil Izraelitu, který se prodal do otroctví, nebo když někdo pro chudobu prodal zděděné pole, měl první právo koupit je a takto uchovat pro rodinu. Bůh sám sebe nazývá vykupitelem: Job 19,25; Ž 19,15

Souhrn a naučení

Když Noemi prožila tragédii, stěžovala si Bohu. Nedovolila však, aby pochybovačné otázky zničily její víru. V důvěře se přimkla k Bohu. Když Bůh začal řešit její situaci v osobě Bóza, začínala v tom vidět Boží ruku.

Každý z nás může prožít podobnou tragédií. Bude me pak schopni Bohu důvěřovat, i když se snad v životě nikdy nedovíme, proč se nám některé věci přihodily? Příkladem je nám Pán Ježíš ve své plné důvěře k Otci (Mat 26,42). Bůh nad námi bdí jako nad Noemi a stále jedná v náš prospěch.

Naučil jsem se jako Noemi vidět Boží vedení v událostech svého života? Inspiruje moje osobní svědectví druhé, aby se radovali ze společenství s Bohem tak jako já?

4. úkol — 28. října 1989

DĚJ POKRAČUJE

Základní verš: Ezech 16,8

Bůh usiluje navázat se svým lidem co nejtěsnější společenství. Jednota s Bohem je v bibli často zobrazena manželským vztahem. Symboly a podobenství pomáhají vyjadřovat nesrozumitelné pojmy. Kolik slov bychom například potřebovali, abychom vysvětlili, co znamená státní vlajka! Co nám lépe popíše krásu růže, na které se třpytí kapka rosy, nebo odborné pojednání o kráse? Tak například láska, naděje, důvěra se nejlépe pochopí pomocí symbolu nebo obrazu. Proto Písmo často používá symboly, které nám pomáhají pochopit Boží existenci, lásku, povahu i plány s námi. Jeden ze symbolů, které bible používá k vyjádření vztahu mezi Bohem a člověkem, je manželství. V 16. kapitole Ezechiele používá prorok přirovnání, aby vyjádřil Boží vztah ke svému lidu. Kniha Ozeáše používá podobného obrazu. Manželství je hluboké, bezvýhradné a trvalé vzájemné odevzdání lidí. Vzájemná láska, oddanost a zájem o druhého jsou sice dobrým, ale ne úplným obrazem Božího vztahu k nám. Krásný příběh mladé

Rút a Bóza je obrazem lásky nebeského ženicha — Krista k nevěstě — církvi.

Noemi plánuje budoucnost mladé Rút

1. Co opravdově přála Noemi mladé a hodné Rút? Rút 3,1

Pravým odpočinutím, štěstím a radostí je pro mladou ženu dobré rodinné prostředí s manželem a dětmi. Viz Rút 1,9.

2. V kom viděla Noemi Boží nástroj proto, aby byla Rút cele včleněna do společenství Božího lidu? Rút 3,2

Když stesk Noemi ustoupil do pozadí, začala pozorněji sledovat Boží vedení v životě své snachy. Lidé, o kterých se mluví v bibli, nebyli jen pasívními pozorovateli. Věřili, že Bůh působí skrze jejich činy. Proto Noemi začala plánovat uskutečnění toho, co viděla jako zřejmou Boží vůli pro Rút.

3. Jakou konkrétní radu dala Noemi mladé Rút? Rút 3,3—6

Zkušená žena znala psychologii člověka. Poradila Rút, aby se na setkání s Bózem připravila a pěkně se oblékla. Bůh očekává i od nás, že budeme taktní a použijeme i psychologických poznatků k uskutečnění Boží vůle. Nesmíme však pro dobré cíle používat pochybných metod. Pán Ježíš k sobě přitahoval lidi svým osobním kouzlem. Přeje si, abychom i my byli laskaví a taktní.

Zkušenost na humně

4. Co prožil Bóz po dni plném namáhavé práce? Rút 3,7.8

Hospodin požehnal úrodu a žně proběhly dobře. Bóz se po dni tvrdé práce posilnil a ulehl u hromad obilí. Chtěl strávit noc na humně a hlídat sklizenou úrodu, která měla zajistit potravu pro příští rok. I Rút celý den pilně pracovala. Pak se zařídila podle pokynů své věřící tchyně.

5. Jak moudře jednal překvapený Bóz a jaké přání projevila Rút? Rút 3,9

Vztáhnout křídlo pláště znamenalo vstoupit do manželství. Obřad přikrytí vdovy lemem roucha známe u Arabů ještě z nedávné minulosti. Rút navrhla Bózovi manželství. Neodporovalo to kulturním zvyklostem

Izraelitů. Rút tím žádala, aby se Bóz stal jejím ochráncem a vstoupil s ní do levirátního manželství. K takovému kroku bylo potřebí odvahy, ale Rút ho učinila ve víře.

6. Jak použil Ezechiel podobného obrazu a jaké duchovní naučení z něho plyne? Ezech 16,8—10

Starozákonní proroci obvykle používali pro označení vztahu mezi Bohem a Izraelem vazby otec — syn. Avšak Ezechiel, Ozeáš a Jeremiáš, kteří prožili mnohá utrpení, vybrali jinou metaforu. Symbol manželství v sobě obsahuje prvek svobody, která je potřebná pro vstup do tohoto vztahu nebo pro jeho zrušení. Jen dobrovolný a úzký manželský vztah může znázornit úžasnou Boží lásku vůči Izraeli. Bóz jistě věděl, že Rút nepřišla sama na myšlenku manželství, ale že v prvé řadě Noemi žádá o uplatnění zákona. Považoval požadavky obou žen za správné a čestné.

7. Jak reagoval Bóz na žádost mladé Rút? Rút 3,10

Již podle podobné formy řeči v hebrejském znění u Noemi i Bóza zjišťujeme, že Bóz byl věkem bližší tchyni než Rút. Pro Rút by byl jistě vhodnější mladší manžel, ale ona chtěla činit to, co bylo správné podle izraelských zvyklostí i podle rady Noemi. Chtěla si vzít ochránce z rodiny svého zemřelého manžela. Proto ji Bóz chválil a považoval za charakterní ženu.

8. Jmenujte hlavní charakterové rysy statečné ženy! Př 31,10—31

Písmo projevuje úctu k Rút pro její život lásky, kterou projevila k Noemi a dalším lidem, ale také pro to, že se rozhodla sloužit izraelskému Bohu. Rozhodla se žít životem, který vyžaduje Boží lásku a milosrdenství. Stejná zásada platí i pro dnešní křesťany.

9. Co vlastně bylo příčinou, proč všichni lidé v Betlémě považovali Rút za statečnou ženu? Rút 3,11

10. Co považoval Bóz za potřebné udělat, dříve než se mohl stát ochráncem mladé Rút a její tchyně? Rút 3,12,13

Bóz ujistil Rút, že nemusí mít obavy, že učiní vše, aby našel východisko i v právní oblasti. Svým jednáním potvrdil, jak je šlechetný. Pečlivě chránil její pověst (v. 14) a ochotně jí dal šest měr ječmene pro

Noemi (v. 15). Pak šel do města, aby provedl zákonná opatření k jejímu „vykoupení“, aby si ji mohl vzít za ženu.

Rút přináší zprávu Noemi

11. Jaký zájem projevila Noemi o to, jak Rút pochodila a jak se vyjádřila o Bózovi? Rút 3,16—18

S velkým zájmem se tázala Noemi! „Jak jsi pochodila, má dcero?“ Když ji Rút o všem podala zprávu, řekla Noemi „Počkej, až se dovíš, co se děje, neboť ten muž si nedá klidu, dokud dnes nevyřídí celou věc.“ (v. 10) Zнала lidskou povahu a věděla, že celou záležitost řídí Bůh. Bůh sice nevysvětlil Noemi tragédii jejího života, teď však mohla začít pozorovat odpověď Boží lásky v událostech, které se odehrávaly.

12. Je nějaká podobnost mezi Rút, čekající až Bóz vyřídí právní záležitosti, a křesťanem? Iz 25,9

Křesťan čeká na Ježíše Krista, který dokončí své dílo v nebesích, dříve než nás vykoupí z tohoto světa. Které podobnosti vidíš? Jaké záruky nám dává Ježíš?

Každý z nás má žít v důvěrném vztahu ke Kristu; tento vztah má být úzký jako manželský vztah. Jestli nás Ježíš přikryl pláštěm své spravedlnosti, získali jsme větší jistotu vykoupení, než měla Rút. Sám Kristus je ženichem církve. On nás proměňuje, abychom s ním byli šťastni. Náš nedokonalý charakter přikrývá rouchem své spravedlnosti.

Souhrn a naučení

Tento úkol nás ujišťuje, že Bůh si přeje naše spasení. Bóz si neoddychl, dokud Rút nevykoupil. I Pán Ježíš nás chce vzít k sobě. Noemi se domnívala, že přišla ze země moábské „prázdná“. Bóz jí poslal ječmen na důkaz, že už není „prázdná“. Ježíš nám také přinesl důkazy, že můžeme být duchovně naplněni. Duch svatý vyplňuje prázdnotu způsobenou hříchem. V Bohem stanovenou dobu bude naše radost plná a překypující. Kniha Rút nás učí, že křesťan může zakusit velkou radost. Jako Rút se těšíme na den, kdy nás Ženich uvede na svatební slavnost.

Co mne na základě tohoto úkolu může učinit pilnějším členem sboru a úspěšnějším získavatelem lidí pro Krista na základě zkušeností Noemi a mladé Rút?

SPRAVEDLNOST V BRANÁCH

Základní verš: Jer 23,5

Když slyšíme slovo spravedlnost nebo soud, okamžitě se nám vybaví trest. Víme, že jsme hříšní, a proto se soudu obáváme. Lidé starozákonní doby chápali soud zcela odlišně. Těšili se na něj, dokonce žádali Boha, aby je soudil.

Dnešní soudnictví se většinou zabývá trestním právem. Tento důraz na zjištění viny, porušení zákonů a nařízení se žel může přenést i do náboženského života. Možná, že si klademe otázku, co má společného se soudem přenesení práva jednoho příbuzného na jiného. V dnešní době bychom případ Rút označili spíše za záležitost civilního, a ne trestního soudu. Termíny „civilní“ a „trestní právo“ jsou však dnešními výrazy, které v biblických dobách nebyly známé.

Biblické soudy se tolik nezaměstnávaly tresty jako dnešní právo. Tehdejší soudy řešily problémy, ať už to byly spory o mezníky nebo různé přečiny. Bóz, který se chtěl stát ochráncem mladé Rút, postupoval podle zákonů své doby. Svým činem se stal obrazem Krista, vykupitele lidstva, který vyřešil problém hříšného člověka a uvádí ho do souladu s nepadlým vesmírem. Když pochopíme blíže izraelské soudnictví, porozumíme také lépe Ježíšovu učení o soudu. Čtvrtá kapitola knihy Rút nám k tomu poskytuje příležitost.

Soud v bráně

1. Co učinil Bóz, jakmile se vrátil do Betléma? Rút 4,1.2

Brány hrazených měst byly důležitými místy, kde probíhala obchodní a soudní jednání. Biblická města neměla zvláštní soudní budovy, ale používala prostranství v branách. Při archeologických vykopávkách byly objeveny kamenné lavice v hradbách kolem bran. Byla to zřejmě sedadla pro obchodníky a soudní činitele. Písmo mluví o soudech v branách (5 Moj 21,19; Zach 8,16). Když Bóz našel svého blízkého příbuzného, jistě jej požádal, aby mu pomohl sehnat skupinu starších,

kteří by zaujali svá veřejná místa, aby konali soud. Příklad byl jasný, rozhodnutí potvrzeno svědectvím reprezentativní skupiny vedoucích mužů Betléma. Právní jednání se konalo na základě svědectví lidí, bez právních dokladů.

Archeologové našli v branách sedadlo podobné trůnu. Králové judští a izraelští seděli kdysi na trůnech u bran (1 Král 22,10; Jer 38,7).

2. Co udělal Absolon v bráně, když se postavil proti otci? Jak se ucházel o přízeň lidu? 2 Sam 15,2—4

Absolon podkopával zavedené soudnictví. Snažil se, aby zaujal úřad soudce, ale také převracel správná rozhodnutí. Izraelité neměli rozšířený systém vládních soudních dvorů nebo profesionálních právníků a soudců. Král mohl jednat jako soudce v hlavním městě země.

3. Na co myslel Ámos, když hlásal: „Mějte v nenávisti zlé a milujte dobré a ustanovte v branách soud“? Ámos 5,15

Starozákonní soudní přelíčení byla neformální, orientovala se na společnost. Kromě vnitřní správy izraelský soud konal práci, kterou dnes nazýváme sociální a dobročinnou službou. Platil též jako rozhodčí ve sporech a hádkách, v otázkách dědictví, sňatku i obchodu. Občan se na něj mohl obrátit, když bylo potřeba dosáhnout souladu.

Izraelský soud nezasedal stále a po vyšetření případu se rozešel. Byl znovu vytvořen, když vznikla nová potřeba.

4. Kterí lidé byli oprávněni sloužit jako soudcové? 5 Moj 19,12; 25,7

Starší byli vedoucími občany, hlavami rodin v kmelech a rodech. Soudci nebyli odborníci ani profesionálové.

Smíření, nikoli trest

Před skupinou starších a před spoluobčany předložil žalobce svůj případ a obhájce nebo druhá skupina zastávali svou věc. Soud byl bez přípravy svolaný a mohl vyzvat svědky, aby ověřili skutečnosti.

5. Jaké minimum svědků bylo potřebné k ověření faktů? 5 Moj 17,6

Svědék, který vydal svědectví a byl i starším, mohl zřejmě působit jako soudce; dokonce i žalobce mohl jednat jako soudce. Neformálnost izraelského soudnictví nás překvapuje, ale chceme-li porozumět tehdejší době, musíme si tuto skutečnost uvědomit. Jako dnes, tak i tehdy, každá strana mohla podat i fyzický důkaz. Pastýř obviněný, že ztratil dobytče, předložil na svou obhajobu pozůstatky zvířete (viz též 2 Moj 22,13). Rozsudek nebyl vynášen především kvůli potrestání, ale spíše za účelem vyřešení problému a smíření stran.

6. Co činil soud místo uvěznění zloděje? 2 Moj 22,1

Dokonce ani poprava vraha se neprováděla proto, že byl přestoupen zákon, ale aby bylo odstraněno napětí mezi rodinou postižených a rodem vraha. Dokud škoda nebyla okamžitě vyrovnána, mohla se konat krevní msta, která se někdy rozšířila na celé rodiny. Hlavním cílem izraelské justice nebyl trest, nýbrž smíření nepřátelených stran.

7. V čem byly izraelské soudy předobrazem Božího soudu?

V bibli není soudce pouze osobou, která má možnost poznat případ a vynést rozsudek, nýbrž tím, kdo sám také trpí a je postižen, když se děje nespravedlnost. Tak je tomu i u nejvyššího Soudce — Boha (viz Iz 63,9). Utlačovaní a trpící v Izraeli se těšili na spravedlivý soud, který jim měl pomáhat, a ne být příčinou jejich strachu. Soudy v branách nebyly neosobní. Naopak, přísedící u soudu byli spoluobčany obou zúčastněných stran. Tento typ soudu zobrazuje Boží lásku k nám.

8. Můžeme Bohem daných principů a praxe izraelského soudu použít i při řešení některých problémů ve sborovém společenství? Mat 18,15—18

9. V jakém smyslu mohl žalmista s takovou důvěrou prosit Boha, aby jej soudil? Ž 7,9

Tento text některé lidi překvapuje. Boží spravedlnost však řeší problémy. Chce uspokojit nutné potřeby padlého člověka, vyřešit problém odloučení, které způsobil hřích. Jako vdova a sirotek se mohli utéci k soudu v Izraeli, tak i Boží lid může obdržet všechno, co potřebuje z Boží „soudní síně“.

Soud v dějinách církve

10. Co se stalo, když Roboám zavrhl radu starších, kteří sloužili jako soudcové? 1 Král 12,6.8.11.16

S duchovním a mravním úpadkem nastal i úpadek společnosti. Ámos a jiní proroci vyzývali k respektování spravedlnosti v branách (Ámos 5,12.15). V době Kristově většina lidu žila v chudobě a spravedlnost pro ně byla nedosažitelným snem.

11. Jak můžeme vlastními slovy shrnout Ježíšovo učení o soudu? Mat 5,21.22; Jan 16,7.8

I Nový zákon ukazuje soud jako něco, po čem máme toužit a za co se máme modlit. Nabízí jediné řešení problému zla ve světě.

12. Jaký postoj mají křesťané zaujmout k soudu? 1 Jan 4,17

Souhrn a naučení

Soud v Izraeli nebyl něčím nepochopitelným a hrůzným, ale byl součástí běžného dne. Měl Božímu lidu přinášet pokoj a smíření. Pokud probíhal správně, byl přílehlavým obrazem Boží lásky k lidstvu a důležitosti posledního Božího soudu.

Nemusíme se bát nebeského soudu, protože Soudce celého vesmíru je naším přítelem. Co máme vykonat pro své blízké a pro všechny bližní, když víme, že žijeme v době soudu?

6. úkol — 11. listopadu 1989

VYKOUPENÍ MLADÉ RÚT

Základní verš: Iz 54,5

V minulém úkole jsme studovali pozadí spravedlnosti v bibli. Tento týden se budeme zabývat tím, co se odehrálo při projednávání v bráně. Bóz pozval bližšího příbuzného, aby se posadil na lavici v bráně. Pak oba požádali starší, aby se posadili s nimi. Cílem tohoto zasedání bylo obnovení bezpečí Rúť a jména jejího mrtvého manžela v zemi. Soud měl rozhodnout, zda Bóz nebo onen druhý příbuzný převezme roli ochránce — „vykupitele“.

Příběh o Bózově snaze pomoci Rúť nám připomíná

nepochopitelné úsilí nebes v náš prospěch. Kniha Rút nám podává stručný předobraz poselství evangelia.

Blízký příbuzný

1. Co řekl Bóz blízkému příbuznému? Proč nevyprávěl celý příběh Rút? Rút 4,3,4

Nevíme, proč není blízký příbuzný jmenován. Snad šlo o zachování jeho dobré pověsti a pověsti jeho dětí nebo proto, že jeho jméno nebylo důležité pro poselství knihy Rút. Také nevíme, jak mohla Noemi nabídnout pole ke koupi, když vdova zpravidla manželovo pole nedědila. Snad bylo považováno za majetek zemřelých synů. Bóz nabízel příbuznému možnost, aby splnil vznešený a — v izraelské společnosti — důležitý úkol, úkol ochránce — „vykupitele“.

2. Proč bylo důležité, aby příbuzný vykoupil Elimelechovo pole?

Zákon učinil opatření, aby majetek nezůstal trvale v cizích rukou. Když byl někdo v peněžních nesnázích, postoupil jej jinému. Bylo to však jenom dočasné opatření. Když se jeho situace změnila, mohl své pole „vykoupit“ zpět. Nebyl-li toho schopen, mohl to za něj učinit příbuzný. Nemohl-li to provést nikdo z rodiny, připadla mu země v jubilejním roce zpět (3 Moj 25,28). Noemi byla chudá a nemohla udržet své pole. Čestnou povinností příbuzenstva bylo starat se, aby se neztratilo.

3. Jaké problémy a těžkosti později církev prožívala, protože přestala pečovat o vdovy? Ez 22,29.31; Zach 7,10.14; Mal 3,5

Odmítnutá příležitost

4. Jak odpověděl poprvé příbuzný na Bózovu nabídku, aby vykoupil pole Elimelechovo? Rút 4,4

Když Bóz předložil fakta a uznal právo příbuzného, ten jasně projevil osobní zájem. Řekl: „Já koupím.“

5. Jak ale zareagoval příbuzný, když se Bóz zmínil o povinnosti k Rút? Rút 4,5.6

Nejdříve se asi domníval, že pole vynese více, než pohlčí vydání na péči o vdovu Noemi. Pak však vystoupila do popředí záležitost mladé Rút. Příbuzný zřejmě neměl vlastní děti, které by zdědily jeho majetek. Kdyby se oženil s Rút, první dítě s ní by se pova-

žovalo za dítě jejího zemřelého manžela. Nakonec by pole, které koupil od Noemi, i jeho vlastní majetek mohl přejít na děti Rút. Nechceme tohoto příbuzného soudit, protože by asi tak jednala většina lidí. Věděl, že vykoupením Rút by utrpěl finanční ztrátu. Bóz zřejmě počítal s touto reakcí. Zde totiž nestačila „obvyklá“ odpovědnost.

6. Jak ve své odpovědi příbuzný popsal charakter Bóza a jeho smysl pro odpovědnost? Rút 4,6

Bóz projevil víc než běžnou péči. V tomto smyslu představuje Vykupitele. Ježíš vždy projevoval nejvyšší lásku. Riskoval pro nás všechno, co měl. Bůh nikdy neváhá, když je potřeba něco vykonat. Láska vykoná vždy víc, než kolik se požaduje.

Rút také projevowała k Noemi větší lásku, než se očekávalo. Nyní také sama zakusila takovou lásku. Tím, jak Rút a Bóz ve vědomí odpovědnosti vůči Bohu žili a milovali, ukázali, jak by Bůh jednal v jejich situaci.

Vykoupená Rút

7. Jakého symbolu použil příbuzný k přenesení práva k vykoupení pole a manželství Rút s Rózem? Rút 4,7.8

Ve starých dobách bylo přenesení majetku potvrzeno symbolickým úkonem: jedna strana sundala sandál a dala jej druhému. Tento úkon vykonaný před svědky znamenal zřeknutí se práva. Takto se dotyčný vzdával práva na bratrovu vdovu (5 Moj 25,9.10). Předání obuvi se používalo i jako potvrzení převzetí majetku (Ž 60,10).

8. Co se jevilo Bózovi daleko důležitější než koupě majetku? Rút 4,9.10

Dítě, které se Rút narodilo, zvěčnilo mrtvého manžela v zemi. To bylo pro hebrejské smýšlení něco nesmírně důležitého. Všimněme si, že Bóz ji jmenuje „Rút Moábskou, ženou, Mahalonovou“ (v. 10). Jako cizinka a vdova patří k dvěma skupinám, o které měl lid podle Boží vůle zvlášť pečovat. Bóz se modlil, aby ji Bůh bohatě odměnil, a pak se stal tím, kdo jí „odplatil za její skutek“ (Rút 2,12).

Bůh takto pracuje skrze svůj lid. Používá jejich srdce a rukou ke konání svého díla lásky.

9. Jaké přirovnání vyslovili starší, když pronášeli slova požehnání pro manželství? Rút 4,11.12

Starší spolu s posluchači z řad občanů byli svědky přenesení práva. Pak starší svolávali Boží požehnání na Rút, aby — tak jako Ráchel a Lía — měla mnoho dětí a vzdělávala lid izraelský.

Děti, ale zvláště synové byli považováni za velké požehnání od Boha a znamení Boží přízně (Ž 127,3—5).

10. Jak mohl Juda říci o Tamar — ve světle toho, co jsme studovali o levirátním manželství a rodinné odpovědnosti u Izraelitů — že je spravedlivější než on? Cti 1 Moj 38,1—30

Největší touhou starozákonní ženy bylo přivést na svět co nejvíce dětí. Někteří Judovi synové však hřešili v manželském životě a nebyli ochotni vzít na sebe otcovské povinnosti. Bůh je trestal. Navzdory svému nesprávnému jednání byla Tamar spravedlivější než Juda sám.

Souhrn a naučení

Soudní řízení v Betlémě skončilo. Spravedlnost zvítězila. Stejným způsobem pomůže spravedlnost těm, kdo důvěřují Ježíši, svému Vykupiteli. Bůh učinil opatření pro trpící a chudé, aby bylo zachováno dědictví země, které dal každé izraelské rodině; zároveň též chránil práva cizinců mezi nimi. Soud v branách a role ochránce — „vykupitele“ zobrazily ještě hlubší význam, ukazovaly na konečnou a trvalou spravedlnost, která nejen zmírňuje, ale nakonec úplně odstraní veškeré utrpení zničením jeho zdroje — hříchu.

Zásady představené v 5 Mojžíšově pro poučení Izraele má Boží lid uplatňovat stále. V knize Rút jsme viděli, jak se některé z těchto zásad praktikovaly. Jak mohu uznávat Boží vládu a činit Boží vůli podle vzoru Bóza a Rút?

NARODIL SE SYN

Základní verš: Rút 4,14

V knize Rút se prolíná několik okruhů myšlenek. Proč Bůh dopouští utrpení na ty, kteří jej milují? Dále zaslíbení o Vykupiteli a příklady, jak má Boží lid žít ve vztazích navzájem a ke společnosti. Kniha Rút nepojednává o těchto věcech samostatně, ale v příkladech a zkušenostech ze života, které nám dodávají síly a důvěry pro náš život. Bible spíše používá příklady ze života, než poučuje. Představuje nám lidi, kteří důvěřují Bohu, i když nerozumějí všemu, co se odehrává v jejich životě a v životě jejich milých. Když uprostřed problémů dovolili Bohu, aby zůstal Pánem jejich života, proč bychom neměli jednat podobně. Vždyť byli lidmi jako my!

Noemi neznala příčinu tragédie, která se odehrála v jejím životě. Job ji také neznal. Avšak právě na základě jejich zkušeností víme toho my více o boji mezi dobrem a zlem. Noemi věřila zaslíbení o budoucím Vykupiteli a na základě zkušeností věděla, co znamená důvěřovat Bohu a mít s ním úzké společenství.

Rút obdržela syna

V manželství s Mahalonem Rút neměla děti. Nyní se jí narodil syn, to znamenalo pro starozákonní věřící zvláštní požehnání.

1. Komu připisuje bible moc, že Rút počala syna? Rút 4,13

Zde kniha Rút jmenuje přímo Boha jako původce. Hebrejci uznávali, že veškerý život pochází od Boha (Iz 42,5), že je dárce každého dobrého daru (Jak 1,17). On dává déšť i úrodu (Sk 14,17; 5 Moj 11,14), On dává sílu, abychom si vydělali na živobytí (5 Moj 8,17.18). Od něho přichází všechno požehnání, to bychom měli nejen uznávat, ale také mu projevit svůj dík.

2. Které jiné dítě narozené v Betlémě nám v této souvislosti připomíná Písmo? Mat 1,20.21; Luk 1,30.31

Noemi se narodil vnuk

3. Jak blahopřály ženy nové babičce? Rút 4,14

Ženy byly zřejmě ze skupiny přátel, přítomných při obřezání dítěte, kdy mu také daly jméno (Rút 4,17). Viděly v novorozeném dítěti důkaz Božího vedení. Bůh je hlavním činitelem všech událostí. On požehnal také Noemi.

4. Čím se měl podle předpovědi žen stát nový vnuk pro starou Noemi? Rút 4,15

Všimněme si také, jak chválily Rút. Synové byli ve starověké společnosti ve velké úctě, zatímco u dcer tomu tak nebylo. Pohané někdy odkládali nežádoucí narozená děvčátka, aby zahynula. I židovští rodiče bývali často zklamáni při narození děvčátka. O Rút se tu však praví, že je lepší než sedm synů.

5. Jak nevhodně se vyjádřil Elkána o nadřazenosti synů? I Sam 1,8

Betlémské ženy uznávaly hodnotu života plného laskavých činů. Rút přišla z národa, který se stavěl nepřátelsky vůči Hebrejcům. Ona však vyzařovala lásku toho, kterého si vyvolila a následovala. Proto ji měly ženy v takové úctě.

6. Čemu se Noemi určitě naučila ze své zkušenosti?

Noemi zpočátku naříkala (Rút 1,13.20.21). Lidé, o kterých se v bibli píše, neváhají někdy klást Bohu otázky. Job, Jeremiáš a Abakuk protestovali a prosili Boha, aby jim vysvětlil některé věci. Na rozdíl od knihy Jobovy kniha Rút nám neodpovídá na otázku, proč Bůh dovolil, aby Noemi postihla tragédie. Job i Noemi se museli naučit žít, aniž poznali příčiny neštěstí, které postihlo jejich život.

Během určité doby poznáme, že Bůh měl důvody k tomu, aby počkal s odpovědí na naše otázky. Po prožitých zkouškách Bůh obvykle pověřuje vyzkoušené lidi novými úkoly. Eliáš naříkal (1 Král 19,4), ale po svém soužení dostal řadu nových úkolů (1 Král 19,15—18), Jeremiáš naříkal (Jer 15,10), ale byl nově povolán (Jer 15,20.21). Také Job si naříkal, a nedostal uspokojující odpověď, pouze ujištění, že Bůh je ještě Pánem vesmíru; pak dostává nečekанý úkol — modlit se za své „těšitele“ (Job 42,8—10).

Právě on ztratil děti, ale zase je dostal zpět. Noemi, která ztratila své syny v moábské poušti, dostala nového „syna“. Boží úkol pro ni zněl, aby ho milovala a pečovala o něj. A on měl na oplátku obdařit její život požehnáním a štěstím. Kdybychom pilně konali dobré věci pro druhé, netrápili bychom se tolik nezodpovězenými otázkami.

7. Kterou pravdu Job dobře ve svém soužení pochopil? Job 19,25

8. Co pro Noemi znamenal v jejím stáří Bóz a jeho syn? Rút 4,14

Ženy připomněly Noemi, že synem Rút se jí Pán Bůh postaral o ochránce. Zde se opět setkáváme s termínem „goel“ (příbuzný), což se dříve překládalo jako „vykupitel“. Bibličtí pisatelé připisovali tento název také nejvyššímu Vykupiteli, který se dokonce stará o všechny naše časné i věčné potřeby.

9. Co nám zaslubuje nebeský Vykupitel? Iz 41,4; 48,17; 54,8; Jer 50,34

Bůh touží, aby jej všichni přijali jako božského Vykupitele, aby je mohl smířit s nebesy a dal jim spravedlnost. Ochránce „vykupitel“ mohl druhé vysvobodit z otroctví. Ježíš nás osvobodil z otroctví hříchu. Tak jako Bóz pojal za manželku Rút, tak se chce Kristus spojit se svou církví.

Praotec pravého Vykupitele

10. Kdo vzešel z manželství Bóza a Rút? Rút 4,17

David, král izraelský byl potomek čtvrté generace z moábské ženy. Pravnuk Rút byl předobrazem většího Davida, samého Mesiáše. Kristův rodokmen uvádí čtyři ženy. Tři z nich měly zvláštní pověst. Milostivý Bůh však nebyl pouze Bohem Abrahama, Izáka a Já-koba, ale také Bohem Tamar, Raab a Betsabé. Ježíš přišel, aby spojil všechny lidi, hříšníky i nevěřící, do společenství svého lidu. Jeho následovníci se nesmí nechat oslepit předsudky a nepřátelstvím. Máme se stát svědky Ježíšovy lásky ke každému muži i ženě, ke každé třídě a národnosti.

Obéd byl „otec Izai, otce Davidová“. Těmito slovy vrcholí příběh knihy Rút a naplňuje se v nich požehnání, pronesené nad Rút lidmi z Betléma (v. 11.12.

.15). Jméno příbuzného, který se domníval, že sňatkem s obrácenou Rút ohrozí své dědictví, je zapomenuto, ale z Bóza vzešel David, předobraz Krista. Kdyby si židovský národ vzal naučení z knihy Rút, že Bůh neupřednostňuje žádného člověka, byl by jeho postoj k pohanům úplně jiný. Těšili by se na Mesiáše, jehož posláním bylo vysvobodit z hříchu všechny lidi, Židy i pohany.

11. Jaké praktické naučení vyplývá z knihy Rút?

Budeme-li prokazovat lásku a soucit svým bližním, mnozí z našich blízkých nám řeknou totéž, co řekla Rút své tchýni: „Tvůj lid bude mým lidem a tvůj Bůh, bude mým Bohem“. A my jim odpovíme to, co řekl Bóz zbožné Rút: „Nechť Hospodin odplatí za tvůj skutek. Ať tě bohatě odmění Hospodin, Bůh Izraele, pod jehož křídla ses přišla ukrýt“.

Souhrn a naučení

Bóz obnovil bezpečnost a vědomí vlastní hodnoty Rút a Noemi. Od dítěte Bóza vede linie až k jinému betlémskému dítěti, k Vykupiteli světa. Ježíš se ujme našeho případu před celým vesmírem a projeví spravedlnost, milosrdenství a lásku všem, kteří ji přijmou. Bóz obdržel spravedlnost v bráně pro dvě ženy. Ježíš zemřel za branami, aby spravedlnost a milosrdenství bylo dáno každému z nás.

Je můj život takový, aby ostatní zvolali: „Požehnaný Hospodin“?

8. úkol — 25. listopadu 1989

CENA POCTIVOSTI

Základní verš: Ž 18,4

Úvod ke knize Ester

Knihy Ester má mnoho společného s knihou Rút, protože také pojednává o ženě, která žila v těžkých okolnostech, avšak odmítla se poddat beznaději.

Ester i Rút nejdříve vede starší osoba. Když však přijde správný čas, Ester přebírá iniciativu dokonce větší mírou než Rút. Bůh ji použil i při rozřešení zdánlivě neřešitelného problému. Obě knihy ukazují,

že to, co se zdá být shodou okolností, je ve skutečnosti dílo Prozřetelnosti. Co se jeví jako náhoda, je součástí Božího plánu. Boží lid se nemusí bát, na konci vždy stojí Bůh.

V obou knihách hraje podstatnou roli vysvoboditel, který se stává předobrazem Ježíše, pravého Vykupitele. Bóz byl vysvoboditelem Rút a Ester byla „vysvoboditelem“ Božího lidu své doby. Bůh skrze ně pracoval. Boží lid dnešní doby má také své problémy a prožívá krize. Na kříži však z lásky umíral a proto také zvítězil ten, který všechno vyřeší při svém druhém příchodu. Ester je oblíbenou knihou Židů i křesťanů. Pro Židy se stala základem slavení svátků Purim a pro křesťany připomínkou, že Bůh řídí lidské záležitosti.

Nacházíme se v médsko-perské říši, která následovala po slavné říši babylónské. Médové a Peršané se obávali Makedonie a Řecka. Darius Veliký vypravil do Řecka mohutnou armádu, ale utrpěl tam porážku v historické bitvě u Marathonu roku 490 př. Kr. Sedm let později, po Dariově smrti plánoval jeho syn Xerxes (Asverus) obrovskou výpravu proti Řekům, aby pomstil otcovu porážku a potřel vzpoury na západní hranici říše.

Snad ve snaze utvrdit bližší svazky s vojenskými a provinčními vůdci, na nichž byl před výpravou do Řecka závislý, uspořádal Asverus 180 dnů dlouhé slavnosti ve svém hlavním městě Susan.

Přehledka velkolepé moci

1. Jak rozsáhlá byla médsko-perská říše v době Ester? Ester 1,1

V závěrečných letech vlády Daria Hystaspa a v prvních letech kralování jeho syna Asvera dostoupila perská říše vrcholu své moci. Ester 1,1 podává zprávu, že Xerxova moc sahala od severozápadní hranice Indie až — směrem na západ — k severní hranici Etiopie. To byla vzdálenost asi 4000 km od východu na západ, v šíři od 800 do 2000 km. Celá říše měla asi tři milióny čtverečních kilometrů. Město Susan se stalo hlavním městem perského impéria.

2. Která zvláštní událost se odehrála v třetím roce

Asverova panování a co plánoval král jako vrchol slavnosti? Ester 1,2—9

Slavnost se jistě konala po etapách, protože královští úředníci by nemohli tak dlouho zůstat mimo svá působiště. Na slavnosti nebylo pití povinné, což zřejmě nebyl běžný způsob. Řecký spisovatel Xenofón psal, že Peršané „píjí tolik, že nemohou zpřímá stát na nohou a musejí být vynášeni“. Můžeme ocenit, že král učinil opatření ve prospěch střídmosti, ale nelze ho omluvit za čin, který udělal v opilství.

3. Co žádal král Asverus od královny Vasti a jaký byl stav jeho mysli v té chvíli? Ester 1,10.11

Ze samého textu není dost jasné, co král od Vasti očekával. Jistě to bylo něco, co uráželo její smysl pro důstojnost a dobrý mrav. Byla to slavnost, na níž byli přítomni významní mužové království, měla zde tedy panovat zdvořilost bez smyslnosti. Když poslal král pro královnu, opil se vínem a opilí hosté se zřejmě chtěli dívat na její krásu. Vasti jednala v souladu se svým svědomím. Odmítla uposlechnout králova příkazu. Domnívala se, že když bude střízlivý, schválí její jednání. Král však měl nemoudré rádce.

4. Jak reagoval král na Vastino odmítnutí? Ester 1,12

5. Porovnejme čin Asvera s činem krále Herodesa! Mat 14,6—10

Král byl omámen vínem. Ovládla ho vášeň, rozum ustoupil. Viděl jen taneční sál a jásající hosty, hodovní stůl, jiskřící víno, oslňující světla a dívku, která tančí. V této chvíli bezstarostnosti chtěl připravit podívanou, která by jej vyvýšila před velkými muži království. S přísahou slíbil dceři Herodiády, že jí dá, o co ho bude žádat až do poloviny království... Dívka se vrátila se strašnou žádostí: „Dej mi sem přinést na míse hlavu Jana Křtitele.“

6. Jaké obrazné řeči použil Šalomoun k popsání tragických důsledků pití vína? Př 23,29—35

Zde vidíme bídu alkoholika: hádky, křik, bití, červené oči; víno v poháru svádí, ale nakonec uštkne jako had; mravní nevázanost; zlomená vůle a sebeovládání!

7. Jaký návrh dal Memuchan k potrestání nepovolené Vasti? Ester 1,16—22

Asverovi dvořané se chopili příležitosti, aby zne-
možnili vliv královny na manžela a získali ještě větší
vliv. Jelikož se Vasti nedostavila na králův příkaz,
musela odstoupit do ústraní. Král a dvořané zdánlivě
chránili čest mužů. Dějiny však zaznamenávají, že
právě Xerxes upadl pod vliv žen. Herodot píše, že
král před a po bitvě u Salaminy žádal o radu ženu
jménem Astemesis. Kniha Ester sama ukazuje, jaký
vliv měla Ester na svého manžela. Král vydal zákon,
aby ženy byly poslušny svým mužům a zůstávaly pouze
ve svých domácnostech. Vasti byla odsouzena k životu
pokoření a posměchu. Podle Ester 2,1 král asi později
rozvažoval, zda jednal dobře. Pýcha mu však nedovo-
lila jednat jinak; nepovolal Vasti zpět a neodpustil jí.

Je správné, když vedoucí osobnost uzná před veřej-
ností svou chybu? Ublíží nesprávný čin pouze jiným
nebo také osobě, která jej vykonala?

Volba nové královny

**8. Jaký byl rozdíl mezi zkušeností Asvera po vyhnání
Vasti a marnotratného syna, pokud jde o domov? Est
2,1 a Luk 15,17**

Marnotratný syn „přišel sám k sobě“. Pyšný monar-
cha poznal, co učinil, ale nebyl ochoten napravit chy-
bu, i když cítil, že by si Vasti měl spíš vážit než ji
trestat.

Mezi 1. a 2. kapitolou knihy Ester uplynuly asi tři
roky. Když se král vracel domů po nezdařené řecké
výpravě, královna Vasti už jej nemohla potěšovat. Li-
dé, kteří se oddávají pití alkoholických nápojů a ne-
ovládají svou chuť, neuvažují střízlivě a odpovědně.
Nedovedou také správně hodnotit situaci.

**9. S jakým návrhem přišli služebníci, aby se vyřešilo
královo dilema? Est 2,2,3**

Tento návrh jistě nejlépe vyhovoval orientálnímu
monarchovi, který uvítal, že by si měl vzít ještě krás-
nější ženu než Vasti, a tím si i zachoval přízeň mužů,
kteří usilovali o její pokoření.

10. Jak reagoval král na návrh rádců? Est 2,4

Ačkoli se zdálo, že dvořané volbou nové královny
vyřeší dilema, začal zasahovat do věcí sám Bůh pro-
střednictvím mladé Židovky jménem Ester.

Souhrn a naučení

Bůh ovlivňuje lidi, aby uskutečňovali jeho záměry i tehdy, když pokračují ve zlé praxi. Ačkoli v bibli čteme krásné zaslíbení pro poslušné, odměna nepřichází vždy tak, jak bychom si přáli. Někdy není odměnou nic jiného než čisté svědomí, vnitřní klid a vědomí, že jsme jednali správně. U Daniela cesta poctivosti vedla od temnoty k vysokému postavení, u Vasti od vysokého postavení k zavržení a opovržení. V každém případě však ta největší odměna bude udělena až v konečný den účtování.

Dva lidé v této části knihy Ester museli vážít cenu čestnosti — Asverus a Vasti. V obou případech věrnost zásadě znamenala pokoření. Vasti byla ochotna zaplatit tuto cenu. Asverus ne.

Co bylo klíčem k ochotě Vasti postavit se na správnou cestu? V čem mohu následovat jejího příkladu?

9. úkol — 2. prosince 1989

PROBLÉMY NEPOSLUŠNOSTI

Základní verš: Př 14,12

Během cesty Izraele z Egypta do Kanaánu ukazoval Bůh lidu, že jejich požehnání závisí na poslušnosti Božích přikázání a že neposlušnost přinese zlořečensství (5 Moj 11,26—28). Židé byli žel často neposlušni. Hospodin dlouho trpělivě čekal, ale když se dovršila míra nepravosti, dopustil na severní království asyrské zajetí a na judské království babylónské zajetí. Avšak i v cizí zemi miloval Bůh svůj lid a ústy proroka Jeremiáše jim slíbil, že po sedmdesáti letech je přivede zpět do vlasti (Jer 28,10). Prorok Izaiáš předpověděl, že konkrétně vladař jménem Cýrus způsobí vysvobození (Iz 44,28; 45,1). Události se odehrávaly přesně tak, jak to řekli Boží proroci, ale většina Židů nereagovala nijak nadšeně na nabídku návratu do své vlasti.

Přízeň projevenou Cýrem a přednost dekretu povolujícího návrat do vlasti využilo asi padesát tisíc zajatců. Byly to však ve srovnání se stovkami tisíců

Izraelitů rozptýlených po médsko-perských provinciích pouhé ostatky. Velká většina Izraele se rozhodla raději zůstat v zemi exilu, než podstoupit nesnáze zpáteční cesty a znovuvybudování svých zpusťošených měst a domovů.

Mardocheus a Ester

1. Jaký byl Mardocheův původ? Est 2,5.6

Jméno Mardocheus může být hebrejským překladem běžného mezopotámského jména Mardukaja, které se objevuje v různých obměnách na tabulkách, které objevili archeologové ve zříceninách druhého hlavního města říše — Persepolis.

2. Z jakých důvodů se většina Židů nevrátila do Palestiny?

Sbírka klínopisných tabulek nalezených roku 1893 v Nippuru, asi 65 mil jihovýchodně od Babylóna, svědčí o rostoucím blahobytu a prosperitě židovských exulantů. Tabulky byly obchodními záznamy podniku vedeného nějakou rodinou Murašu, která obchodovala hlavně se statkáři a rolníky ve střední a jižní Babylónii. Mnozí ze zákazníků domu Murašu měli židovská jména, což naznačuje jejich široké zapojení do hospodářského života země. V době perské vlády Židé tvořili v některých oblastech větší část obyvatelstva. V Persii tvořili největší židovskou komunitu mezi všemi Židy rozptýlenými mimo Palestinu. Podporovali obec a chrám v Palestině svými prostředky a sbírkami až do křesťanské éry. Židovské obce na Blízkém Východě, mimo Palestinu, ovládaly židovstvo až do povstání islámu. Lze tedy pochopit, proč mnozí z nich podlehlí pokušení zůstat raději v exilu, než jít vstříc nejisté budoucnosti v zemi předků, kterou znali namnoze jen z vyprávění.

3. Proč pečoval Mardocheus o mladou Ester? Est 2,7

V knize Rút jsme našli biblickou definici ženy a viděli jsme její postavení v muži spravované izraelské společnosti. V knize Ester se setkáváme s jinou třídou postižených — se sirotky. Sirotci byly děti nebo mladí lidé nemající příbuzné, kteří by se o ně starali. Písmo vyzývalo Boží lid, aby věnovali zvláštní péči sirotkům.

Rodiče Ester byli mrtví. Její bratranec Mardocheus vyřešil její tíživou situaci sirotka a adoptoval ji za vlastní dceru. Jeho laskavostí se jí dostalo bezpečného postavení v židovské komunitě v Susán.

4. Kde se Ester octla a proč? Est 2,8.3

5. Jak vysvětlíme to, co se přihodilo Ester a Boží zákaz vstoupit do manželství s pohaný? 5 Moj 7,3

Mladá Židovka byla prostě povolána do paláce krále, neobřezaného pohana, jehož nestřídmost v pití jej přivedla o manželku a který nyní chtěl novou královnu. E. Whiteová říká, že to byla „prozřetelnost Boží, že Ester, Židovka, která se bála Nejvyššího, se stala královnou v medskoperském království“.

Autor knihy Ester nevysvětluje všechny okolnosti, které ji uvedly do tohoto postavení; podobně autor knihy Rút nevysvětlil, proč Elimelech utekl s rodinou do moábské země a proč si jeho synové vzali moábské ženy.

Kdybychom se soustředili na tyto otázky, nepochopili bychom vlastní poselství Písma. Autoři se netázali, jak a proč se lidé dostali do problémů. Ukazují nám však, jak Bůh může každou i zdánlivě neřešitelnou situaci změnit k dobrému. Boží moc je bez hranic. Příběh o Ester je příběhem o Božím vysvobození. Slouží k povzbuzení Božího lidu, který se často nachází v tísnivé situaci. Náš Spasitel je ochoten nám dnes pomoci stejně jako Židům v době perské říše.

6. Jak se dařilo Ester v paláci? Est 2,9

Ester získala u královského komorníka takovou přízeň, že jí projevil více laskavosti než kterékoli jiné dívce. To nezpůsobila samotná krása, byl to její intelekt, projevy a způsoby židovské dívky, které ji povýšily nad kteroukoli jinou ženu a přidaly k nevšední kráse jejího obličej a postavy neobyčejný půvab. A to právě vzbuzovalo úctu královského komorníka a později také skutečnou lásku krále.

7. Jaké zvláštní pokyny dal Mardocheus Ester? Est 2,10

Za všechno, co otec-pěstoun pro ni učinil, se cítila Ester vůči Mardocheovi zavázána. Řídila se jeho radou a neprozradila svůj původ, ani náboženství. Nebyl

to strach, který je vedl k tomuto kroku. Musíme být opatrní, abychom pohnutky a činy neposuzovali na základě neúplných informací.

I když Ester skrývala svou totožnost, nemohla ukrýt všechno. Její náboženství poznamenalo její osobnost a charakter. Přitahovala lidi jako málokdo.

Volba královny

8. Co vedlo Asvera k tomu, že si vybral Ester za královnu? Est 2,12—17

Přestože Ester byla královnou, nevládla. Jak čteme v Ester 4,11, ke králi směla přijít pouze na jeho pokyn. Orientální harémy byly místem, kde se připravovaly různé intriky; ženy bojovaly o přízeň krále — nejen kvůli sobě, ale také kvůli svým dětem. Dějiny nám podávají zprávy o politických úkladech, které se často v královských harémech připravovaly.

9. Co ještě král učinil, když se stala Ester královnou? Est 2,18

Mardocheus odhaluje spiknutí

10. Proč seděl Mardocheus v královské bráně? Est 2,19

„Seděl v bráně“ je běžný biblický výraz. Mardocheus se zřejmě stal palácovým služebníkem nebo nižším úředníkem. V bráně paláce byly umístěny královské úřady a obchodní centrum.

11. Co zjistil Mardocheus, když seděl v královské bráně? Est 2,21

Spiknutí bylo na Blízkém Východě běžnou záležitostí. Královští úředníci Bigtan a Teres se z nějakého důvodu rozhněvali na krále a rozhodli se ho zabít. Vraždy byly stálou hrozbou vládců. Různě staré záznamy, ale i biblické zprávy nám o tom podávají informace. Také uchvatitel pak často sám zahynul dýkou nebo jedem.

12. Co udělal Mardocheus, aby se král o spiknutí dozvěděl? Co učinil král? Est 2,22.23

Mardocheus věc svěřil Ester a ta ji oznámila králi. Když se vyšetřováním potvrdila pravdivost Mardocheových slov, nechal král oba spiklence popravit. Asverus pak dal událost zaznamenat do královských análů, jak to bylo běžným zvykem. Historik Herodot píše, že perský král takové spisy uschoval. Xerxes se pak sice

proti dalším úkladům pojistil, avšak dějiny nám podávají zprávu, že pozdější spiknutí vedlo nakonec k jeho smrti.

13. Byl Mardocheus zklamán, že ho král neodměnil za záchranu života?

Ať byl nebo nebyl odměněn, Boží Prozířetelnost způsobila, že uznání, na které měl právo, skutečně obdržel.

Souhrn a naučení

Ester se provdala za pohanského krále. To nás překvapuje. Avšak Bůh sám takto připravoval vysvobození pro svůj ohrožený lid. On může použít i mimořádné okolnosti, aby se staly nástrojem k vykonání jeho vůle.

Jestliže máme v manželství nevěřícího partnera, jak s ním máme jednat a jak mu máme projevit svoji lásku, aby přijal Krista? (1 Kor 7,13—15; 1 Petr 3,1) Jakou povinnost má sbor vůči nevěřícím partnerům svých členů? Jak mohu svědčit o Bohu vlivným lidem ve světě?

10. úkol — 9. prosince 1989

HŘÍCH SLEPÉ NENÁVISTI

Základní verš: Gal 6,7

V tomto úkolu se setkáváme s důsledky nepochopitelného hříchu — slepé a hrůzné nenávisti, která vedla k pronásledování. Jeden úředník perské vlády připravil plán na zničení celého národa. Nechápeme, proč jeho zášť měla postihnout celý národ, když se mu odmítl poklonit jediný příslušník tohoto národa. Můžeme se snažit hledat příčiny takového jednání, ale nakonec zjistíme, že pronásledování vlastně nemělo žádný důvod. Taková je vůbec „logika“ hříchu. Hřích je nesmyslný. E. G. Whiteová říká, že hřích „je tajuplný a nepochopitelný. Je nemožné vysvětlit původ hříchu a vysvětlit důvod jeho existence.“ Nelze také vysvětlit, co lidi motivuje k hříchu. Hřích vedl Amana k tomu, aby usiloval o zničení Božího lidu. Pokud víme, Boží lid mu nijak neublížil. Proč tedy toužil po jeho úplném vyhlazení? Takový už je hřích, samou

svou podstatou nakažlivý, rozrůstající se jako rakovina.

Říkáme, že zlo nenávidí dobro. Ale proč? Proč nemůže zlo dobro prostě ignorovat? Proč se snaží zničit všechny, kteří stojí na druhé straně? Prostě proto, že dobro nesnese, protože hřích je něco nesmyslného.

Mardocheus odmítá poklonit se Amanovi

1. Kdo byl Aman a jak se vůči němu zachoval perský panovník? Est 3,1

Písmo říká, že Asverus vyvýšil Amana, syna Hammedata Agagského. Staří židovští komentátoři vidí v termínu „Aggagita“ pokračování boje mezi Saulem a amalechitským králem Agagem, jehož syn prý založil linii, která vedla až k Amanovi. Jelikož Mardocheus byl z Benjaminova pokolení, považují ho za Saulova potomka. Jiní ovšem tvrdí, že „Haman“ a „Hammedata“ jsou perská jména. I kdyby byl Aman potomkem Amalechitských, ospravedlnilo a vysvětlilo by to jeho nenávisť?

2. Co zkalilo Amanovu radost z nové královské pocty? Est 3,2

Aman byl snad povýšen z nízkého postavení. Zvláštní příkaz žádal, aby i ti, kteří mu byli dříve nadřazení, před ním padli na zem. Mardocheus nijak Amanovi neublížil, ale prostě odmítl prokázat mu bohoslužebnou úctu. Jinak poklona k zemi byla i v Izraeli běžná (1 Sam 24,9). Židovské targumy se zmiňují o tom, že Aman nosil na svém šatu bůžka. Kniha Ester však nevysvětluje, proč se Mardocheus nechtěl Amanovi poklonit.

3. Co naznačují poznámky Mardocheových dvorních spolupracovníků? Est 3,3,4

Jejich otázky a napomínání naznačují, že královští úředníci věděli o Amanově nenávisti vůči Židům, ale také že si Mardochea velmi vážili. Chtěli mu dát příležitost, aby svůj postoj změnil. Neuposlechnutí královského příkazu považovali za nebezpečný krok.

4. Jak reagoval Aman, když zjistil, že se mu Mardocheus odmítl poklonit? Est 3,5

V hebrejštině je zajímavá podobnost mezi slovem „hema“ (hněv) a „Haman“ (Aman — král).

Aman se rozhodl vyhladit Židy

5. V jakém rozsahu se Aman rozhodl pomstít to, že Mardocheus se mu odmítl klanět? Est 3,6

V minulosti se lidé chápali víc jako členové rodiny, kmene, etnické skupiny či národa a méně jako nezávislí jedinci. Společně prožívali a podíleli se na odměnách, trestech i pohaněních. V některých zemích dodnes existuje takové smýšlení, které plně nerespektuje jedince v moderním smyslu. Aman neviděl Mardochea jako jedotlivce, ale jako část židovského národa.

6. Co to znamená, že bylo rozkázáno uvrhnout „pur“? Est 3,7

Archeologické objevy potvrdily starověkou praxi, o níž je zmínka v bibli. V yalské archeologické sbírce je v jednom zápisu dvakrát použito slovo „pur“ ve smyslu hrací kostky, kterou se losovalo. Aman ve snaze zničit Židy vyhledával přízeň svých bohů, pomocí losování chtěl najít šťastný den, aby mohl uskutečnit své plány.

7. Jaké obvinění vznesl Aman proti Židům, když žádal o jejich vyhubení? Byla pravdivá? Est 3,8

Židé se řídili zákony země a obvinění nebylo pravdivé. Pouze když královský výnos vyžadoval, aby jednal proti svému náboženskému přesvědčení, dostal se Žid do konfliktu se zákonem. Medskoperské zákony však byly všeobecně spravedlivé a Židé je bezpochyby respektovali. Jinak by se netěšili takové přízni. Jeremiáš je vybízel, aby byli pokojnými obyvateli země (Jer 29,7).

8. Jaké strategie použil Aman, když se snažil, aby od krále získal schválení pro svůj plán? Est 3,9

Aman nabízel hodnotu asi dvou třetin ročního příjmu celé perské říše. Xerxes (Asverus), který měl velké vydání, se touto nabídkou dostal do velkého pokušení. Možná právě proto tak snadno ovládal tento dvořan svého krále.

9. Co učinil král, když bylo stanoveno datum pro vyhlazení Židů? Est 3,10.11

Starověcí orientální vládci, podobně jako mnozí vladaři v dějinách vůbec, se obklopovali dvořany a rádci, kteří jim říkali to, co chtěli slyšet, lichotili jejich pyše

a marnivosti. Podobně jako v tom případě, byli za své nerozumné a nebezpečné rady ještě odměňováni.

Vydání výnosu

10. Jaký nápadný rozdíl byl po vydání výnosu mezi chováním krále a Amanem, obyvatel města Susan a obrožených Židů? Est 3,15; 4,3

11. Jaká jiná prohlášení vydali perští králové — Kýrus, Darius a Artaxerxes? Ezdráš 1,2—4; 6,1—8; 7,12.18

Perští králové byli známí svou tolerancí k různým kulturním i náboženským proudům. Aby si udrželi loajalitu národů, nad nimiž zvítězili, založili fondy k obnově zničených chrámů a k podpoře místních kultů. Náboženská snášenlivost byla jednou z hlavních zásad perské vlády. Proto mnohé překvapuje Xerxův příkaz k vyhubení celého národa, jak o tom píše Ester. Ovšem i perská říše byla schopna takového činu.

12. Jak se mohou zodpovědní lidé uchránit, aby je někdo neovlivnil nesprávnými radami a názory?

Souhrn a naučení

Král, který se snažil dobýt svět, byl sám podmaněn ambiciózním dvořanem Amanem. Hřích ničí, ale Bůh zachraňuje. Bůh se přiznává ke svým věrným, nezapomíná na tichý život věrných.

Kde bral Mardocheus sílu ke zbožnému a věrnému životu?

Někdy jsme obklopeni zlými vlivy a obáváme se, že nad námi zvítězí. Co můžeme vždycky činit, aby zvítězilo dobro? Co činil Boží lid v době Ester?

11. úkol — 16. prosince 1989

VÝNOS O VYHUBENÍ BOŽÍHO LIDU

Základní verš: Řím 8,28

Po celou dobu biblických dějin se Boží lid opakovaně nacházel v situacích, kdy se zdálo, že bude zničen. Vysvobození obvykle přicházelo z neočekávané strany, v pravou chvíli. Když Jákobově rodině hrozilo nebezpečí vyhladovění, přišla pomoc z Egypta. Když byla situace Hebrejců ve faraónově říši neudržitelná, poslal Bůh vysvoboditele v osobě Mojžíše. Když byli

izraelité před Rudým mořem a v zádech měli faraónovu armádu, vody se rozestoupily a oni přešli suchou nohou. V našem úkole se učíme o situaci, kdy Božímu lidu hrozilo vyhubení. Bůh však zasáhl a všechno obrátil v dobré.

Mnohé nešťastné události mají svůj původ v našich chybných rozhodnutích a činech, ale Bůh je schopen každou chybu, každé selhání napravit.

Mardocheův nářek a Esterina odpověď

1. Jak reagovali Židé žijící v Susan a jinde na výnos o vyhubení? Est 4,1—3

Nošení pytloviny a sypání popela bylo symbolem hlubokého zármutku. Viz příklady smutku Jákobova (1 Moj 37,34) či Ezechiášova (Iz 37,1). Když si Mardocheus přečetl výnos, okamžitě poznal jeho původ i úmysly nepřítele. Roztrhl své roucho, oblékl si pytlovinu a sypal si na hlavu popel. Také ohrožený lid žalostně naříkal v Susan i ve všech provinciích.

2. Jak se dověděla o dekretu Ester a jak reagovala? Est 4,4.5

Chování Mardochea jistě zaujalo jeho adoptivní dceru. Ester mu poslala šaty, aby je nosil místo roucha smutku. Když je však nepřijal, vyslala Hatacha, jednoho z královských služebníků, aby zjistil, co se stalo.

3. Co píše o vydání podobného výnosu před příchodem Krista kniha Zjevení? Zj 13,16.17

Tak jako v minulých staletích pronásledoval nepřítel reformátory a ty, kteří zůstali věrni Písmu, nepřestal působit ani dnes. Avšak jako za dnů Ester a Mardochea Pán se zastane pravdy i svého lidu.

4. Odkud může Boží lid vždycky očekávat pomoc? Ž 34,8.9.18—20

Po všechny věky Bůh sám pracoval skrze svaté anděly pro záchranu a vysvobození svého lidu. Nebeské bytosti hrály často v lidských záležitostech aktivní úlohu.

5. Jak reagoval Boží lid na tíživou situaci v době Ester a jindy v dějinách? Est 4,3

Zkušenost Božího lidu se často během staletí opakovala. Židé i křesťané se mnohokrát nacházeli tváří v tvář neodvratné smrti. Někteří křesťanští komentá-

toři dávali knihu Ester stranou, jako by byla pouze pro Židy. Je to však kniha pro povzbuzení Božího lidu na celém světě a v celých dějinách.

6. Jak zdůrazňoval Aman svá opatření? Est 3,8

Odlišnost Židů byla uváděna jako důvod pro jejich zničení. Totéž se má opakovat i před návratem Spasitele na zem. Jednota a odlišnost Božích dítek jim však zajistí společenství s Bohem a nebeskými bytostmi.

7. Co žádal Mardocheus od Ester? Est 4,8

Mardocheus pochopil, že Ester se stala Božím nástrojem. Jako v případě Noemi a Rút i zde může Prozřetelnost použít službu člověka. Situace však byla komplikovaná perským zákonem, podle kterého nikdo nemohl předstoupit před krále, nebyl-li vyzván. Stále nebezpečí vraždy učinilo krále i jeho strážce velmi opatrné. Proto Ester připomněla Mardocheovi, jak závažná a nebezpečná věc je dostavit se před vladaře bez výzvy (Est 4,11). Ačkoli se těšila králově přízni a stala se královnou, nemohla si být jista jeho přízni, vždyť ji už celých třicet dní k sobě nepozval. Její adoptivní otec ji však prosí, aby v zájmu Božího lidu předstoupila před vladaře.

Mardocheovo stanovisko a víra Ester

8. Jakou odpověď poslal Mardocheus, když Ester projevila určité obavy ve věci předstoupení před krále? Est 4,13,14

Mardocheus dobře znal dějiny Božího lidu a věděl, kolikrát Pán v minulosti změnil beznadějně situace ve vítězství. Mardocheovo poselství bylo pro Ester velmi důležité. Nyní jí bylo jasné, že by patrně ani ona, ani její rodina nepřežila onen tragický výnos. Jednání i pasivní očekávání představovalo stejné riziko.

Mardocheus se nemohl smířit s tím, že by jeho lid měl být vyhlazen. Ujistil Ester, že vysvobození přijde v té či oné formě. Zdůrazňoval, že je velkou předností, když v době tak naléhavé potřeby je královna právě židovské národnosti.

9. Jak odpověděla Ester, když jí byl podán tak jasný obraz o situaci? Est 4,15,16

Ester zaujala jasný postoj: „Jestliže zahynu, pak zahynu.“ Vidíme ji v tom nejlepší světlo. I ona měla

své chyby a nedostatky, ale když se záležitost stala věcí života a smrti, nebylo jiného řešení a přestala váhat. Bylo nutné vykonat vše, co vykonat mohla.

10. Který Boží muž prožil podobnou kritickou situací jako Židé za vlády Xerxovy? Co se z jeho zážitku můžeme naučit my dnes? 1 Moj 32,10—11.25—26 (PP, 141—142)

Jákob zvítězil, protože byl vytrvalý a odhodlaný. Tato událost je svědectvím, jakou sílu má naléhavá modlitba. Právě nyní nastal čas, kdy se máme „naučit“ vítězné modlitbě a nezlomné víře.

11. Co učinil Jákob po noční zkušenosti a po setkání s Ezau? 1 Moj 35,2—4

„V té době, kdy Jákob byl zkušěn událostmi, nařídil mu Hospodin, aby se vydal na cestu na jih, do Bethel. Toto místo připomínalo patriarchovi nejen jeho vidění andělů a Boží zaslíbení milosti, ale i slib, který tam dal, že Hospodin bude jeho Bohem. Rozhodl se, že ještě než se vydá k tomu posvátnému místu, očistí svou domácnost od skvrny modloslužebnictví. Proto přikázal všem v táboře: „Odvrzte bohy cizí, kteréž máte mezi sebou, a očistěte se a změňte roucha svá. A vstanouce, vstupte do Bethel.“ (PP, 143—4)

Souhrn a naučení

Bůh nepracuje vždycky tak rychle a tím způsobem, jak bychom si přáli. Noemi se divila, proč Bůh dovolil, aby jí zemřel manžel i synové. V době Ester se asi mnozí podívovali, proč Bůh nepřekazil Amanovy plány dříve, než se dostaly ke králi! Bůh neodstranil nesnáze okamžitě, ale dovolil, aby jeho lid plně pocítil svoji bezmocnost. Teprve potom Boží lid plně ocenil skutečnost, že pravé vysvobození přichází od Hospodina. Této lekci se musíme naučit i my. Často jsme soběstřední a zdá se nám, že své problémy vyřešíme sami. Proto potřebujeme životní lekce, které nás učí, že nejvíce ze všeho potřebujeme Boží vedení a moc.

Ježíš Kristus způsobí konečné vysvobození Božího lidu v den svého druhého příchodu, kdy život zvítězí nad smrtí a dobro nad zlem. Dříve však máme vykonat ve víře v Boží pomoc správnou přípravu tak jako Mardocheus a Ester.

CESTA K VYSVOBOZENÍ

Základní verš: Iz 55,8—9

Když Asverus vydal výnos o vyhlazení Židů, bylo přirozené, že Židé s nadějí vzhlíželi ke královně Ester. Ona však váhala předstoupit před krále kvůli zákonu, který zakazoval objevit se před ním bez ohlášení. Snad si řekneme, že pro Boha to nebylo těžké zapůsobit na krále, aby ji předvolal. Můžeme si představit celou řadu jiných řešení, která by byla bez rizika. Ale Bůh nepracuje vždycky podle našich představ. Nezbavil hned svůj lid nebezpečí. Chtěl, aby si plně uvědomili beznadějnost své situace a po vysvobození plněji pochopili Boží plán záchrany.

Ester zve krále a Amana na hody

1. Co se stalo, když se Ester odvážila předstoupit před krále? Est 5,1.2

Někteří historikové se domnívají, že neoprávněný přístup k perskému králi nebyl kategoricky zakázán. Vstup ke králi bez pozvání byl běžně trestán popravou, ale připouštěla se možnost vstupu když král seděl na trůnu. Pokud panovník neprojevil nepovolané osobě svoji přízeň, strážcové odvážlivce usmrtili.

2. Bylo od Ester prozíravé, že králi okamžitě nesdělila problém, který ji trápil? Est 5,3.4

Je zřejmé, že Ester nevyužila tři dnů, které uplynuly od Mardocheova varování, pouze k postu. Krátce po svém setkání s králem připravila hostinu. Plánovala pečlivě, aby mohla co nejlépe splnit svůj úkol. Bůh očekává od těch, kteří konají jeho vůli, že plánují svou práci pečlivě a dobře.

„Krizе, před kterou stála Ester, si vyžadovala rozvahy i pružnost v jednání; avšak ona i Mardocheus si uvědomovali, že nebude-li Bůh mocně působit v jejich prospěch, jejich vlastní úsilí bude neúčinné. A tak si Ester vyhradila čas pro spojení s Bohem, se zdrojem své síly.“ (PK, 396)

3. Na co se zeptal Asverus Ester na hostině? Co odpověděla Ester? Est 5,6—8

„Polovina mého království“ je zdvořilá orientální nadsázka. Pro Xerxa však byla charakteristická. Historik Herodot popisuje, jak král jednou neuváženě nabídl své milence Artayntě cokoli, co by si přála. Tato žena si přála jeho plášť, který mu královna osobně utkala. Xerxes se snažil nabídnout jí místo toho města, velké bohatství či armádu, které by sama velela... Když si však nedala říct, dal jí onen plášť a ona se v něm pak pyšně vystavovala. Takový byl král, který se nechal vtáhnout do zákeřného spiknutí proti Božímu lidu.

Aman plánuje Mardocheovu smrt

4. Jak reagoval Aman na události, které se onoho dne odehrály?

Aman byl druhým mužem v říši. Všichni lidé v hlavním městě mu projevovali přehnanou úctu — až na jednu výjimku, a to byl Mardocheus. Nesmírně se na Mardochea rozhněval. Posedla ho myšlenka, aby ho zničil. Všechno ostatní bylo pro něj bezvýznamné. Byl ochoten udělat všechno, aby se zbavil tohoto stínu svého života, i kdyby měl proto vyhubit celý národ.

5. Jakou radu dala Amanovi jeho rodina i přátelé? Est 5,14

Rodina a přátelé se domnívali, že má-li mít Aman opravdu radost z hodů, které připravila Ester, musí se brzy a rychle zbavit Mardochea.

Výměna rolí

6. Co učinil král, když nemohl spát a co následovalo? Est 6,1—5

Oné noci nebeský anděl zadržel králův spánek. Snad myslel Xerxes na bitvu u Marathónu nebo Salaminy. Nechal si předčítat pamětní kroniky. Komorník mu četl, jak královský strážce brány Mardocheus zaslechl dva komorníky, jak připravují spiknutí a vraždu krále. Mardocheus podal zprávu královně a ta opět vladaři, jeho tajná služba odhalila spiknutí. „Čím byl odměněn Mardocheus?“ otázal se Asverus. „Nedostal nic,“ zněla odpověď. Historikové Herodot a Thukydidés se zmiňují o tom, že perští králové rádi odměňovali své dobrodince. Herodot podává několik příkladů odměn, které udělil Xerxes.

7. Na koho myslel Aman, když slyšel, že král chce někomu prokázat mimořádnou úctu? Est 6,6

Pýcha vedla Amanu k závěru, který vedl k jeho vlastnímu konci. Hřích vede své oběti k tomu, že ve středu všeho kolem sebe vidí jen sebe.

8. Jak se na Mardocheovi naplnil výrok, zaznamenaný v Přísloví 26,27? Est 6,7—11

9. Kam spěchal nakonec Aman a jak nyní reagoval na jeho zprávy ti, kteří ho podporovali ve zlých úmyslech? Est 6,12,13

Amanovi přátelé se od něho začali distancovat. Viděli, že se věci obracejí. Svět kolem prvního ministra se začal hroutit. To však ještě neznal rozsah svého neštěstí. V Orientě bylo zvykem, že pro hosta býval posílán průvodce, aby jej provázal na slavnost. Zatímco Amanova rodina projevovala neblahé předtuchy, dostavila se královská eskorta.

Odhalené spiknutí a Amanův trest

10. Co žádala Ester na králův dotaz při hodech? Est 7,1—4

Pán Ježíš nás učí, abychom byli opatrní jako hadové a bezelstní jako holubice (Mat 10,16b). Ester jednala tímto způsobem. Král se nevzrušoval, když vydal první výnos, aby byly usmrceny tisíce obyvatel říše. Spokojil se Amanovým obviněním, že Židé jednají proti platným zákonům. Když však měla být postižena Ester, začal chápat souvislosti. Její charakter a věrnost byla mimo podezření. Ester pro něj znamenala nesmírně mnoho. A protože královna jednala o věci taktně a moudře, pochopil, že se vše dotýká jeho osobně, když je v nebezpečí její život.

11. Jakou otázkou reagoval král na spiknutí a co odpověděla Ester? Est 7,5—6

Xerxes nevěděl, že Ester je Židovka, neboť Mardocheus ji vedl k tomu, aby neprozrazovala svůj původ. Král také asi nevěděl, že lid, který prodal Amanovi, byli Židé. Neviděl také důvod, proč by nemohl veřejně uctít Mardochea. Nedokázal se okamžitě v celé věci zorientovat, a proto se zeptal: „Kdo je tím zpupným mužem?“ Ester podala věc pravdivě. Král se spravedlivě rozhněval dříve, než se dozvěděl, že spiklencem je

jeho oblíbený dvořan. Lidé, za které nabídl Aman králi zmíněnou sumu, nejsou pouhým předmětem obchodu. Jsou to živé lidské bytosti, které milují, bojí se a cítí! Jsou z téhož národa jako královna Ester. Zničit je? Kvůli stříbru? Xerxovo srdce se bouří proti této myšlence. Člověk, který to zosnoval, musí nést následky svého činu!

12. Když král na chvíli opustil hostinu, co učinil Aman a jak si král nesprávně vysvětlil jeho jednání? Est 7,7.8

Aman, který se snažil zničit celou etnickou skupinu, protože jeden muž před ním odmítl padnout na kolena, nyní sám prosil na kolenou o svůj život. Král buď špatně pochopil Amanovo chování jako útok na Ester nebo tak jednal úmyslně, aby zvýšil Amanovo utrpení. Snad si uvědomil, že člověk jako Aman by mohl snadno vést spiknutí i proti němu. Odehrála se poslední část dramatu; tvář Amanovu přikryli. Králova eskorta, která jej přivedla na banket, upozornila, že šibenice připravená pro Mardochea stojí u Amanova domu. Král řekl: „Oběste ho na ní!“

Ester, perský král a komorník Charnona byli lidskými nástroji v Božím plánu. Zdánlivé shody okolností byly ve skutečnosti Božím vedením. Podobně pracuje Pán pro každého z nás. Ale my to možná poznáme — že to či ono byl dotek Boží ruky — teprve na věčnosti.

Možná nebudeme muset prožít tak kritickou situaci jako Boží lid v době Ester, ale pamatujme, že obrácené ženy mohou sehrát důležitou roli v každé době a každé situaci.

Souhrn a naučení

Amanova smrt nevysvobodila ani Ester ani Židy z tíživé situace. Výnos byl ještě platný. Začal se však již plnit Boží plán pro jejich záchranu. I my žijeme ještě ve světě hříchu. Kristova smrt a zmrtvýchvstání nám poskytly záruku záchrany, která nastane v okamžiku návratu našeho Pána.

Jak se mohu praktickým způsobem tento týden podělit o svou zkušenost vysvobození a spasení s ostatními lidmi?

VZPOMÍNKA NA NAŠE VYSVOBOZENÍ

Základní verš: Ž 105,1.2

Vysvobození Božího lidu v minulosti je pro nás ujištěním o našem budoucím vysvobození, které ve své konečné fázi bude vytržením z hrobu a z moci smrti. Jako Boží lid si musíme stále obživovat vzpomínky na Boží skutky v minulosti. Ty nás povzbudí, kdykoli na nás přijdou nové zkušky života. Osvobozující zkušenost Ester a jejího lidu je součástí dědictví každého křesťana.

Amanova persekuce skončila jeho smrtí, ale zákon, který vydal, byl ještě v platnosti. V tomto úkole uvidíme, jak Boží ruka vedla lidské záležitosti, aby byl tento zákon zrušen.

Mardocheus připravuje protiopatření

1. Jakou opožděnou odměnu dal král Mardocheovi za záchranu svého života? Est 8,1.2

Kniha Ester ukazuje, jak nejistý je život a jak rychle mění pozemské statky své majitele. Ester, prostá mladá žena, se náhle stala královnou. Mardocheus, strážce brány, který se odmítal klanět před pyšným dvořanem, byl přes noc povýšen do funkce prvního ministra. V dějinách lidstva se často střídá povýšení s pádem.

2. Pro každý úkol je příhodný čas, který nesmíme propást. Na čem tedy záleží v životě a na čem nezáleží? Kaz 9,11

To neznamena, že život je pouhá náhoda. V knize Rút jsme viděli, že to, co se zdálo být neštěstím a shodou okolností, bylo vedeno Boží rukou. Rút „náhodou“ sbírala klasy na poli Bóza, příbuzného, který ji vykoupil ze vdovství. Ester se „náhodou“ stala královnou v době, kdy ji její lid nutně potřeboval jako zastánkyni; Xerxes „náhodou“ nemohl v noci spát a začal pročítat kroniky, aby si ukrátil čas. Příběh královny Ester potvrzuje, že čas a okolnosti stále řídí Boží ruka! Provádí své úmysly a lidem přitom ponechává iniciativu. Rút i Ester, Bóz i Mardocheus, každý svým dílem,

uskutečňovali Boží vůli a realizovali plány, které považovali za důležité.

3. Jakou další prosbu předložila Ester králi? Est 8,3—6

Protože bylo Ester i Mardocheovi prokázáno tolik přízně, neváhala se Ester přiblížit ke králi podruhé.

4. Podle staré tradice médskoperský zákon nemohl být odvolán. Jak vyřešil král tento problém? Est 8,7,8

Dekret připravovaný Mardocheem dovoloval Židům v každém městě, aby se třináctého dne dvanáctého měsíce, tj. měsíce Adar, shromáždili a bránili svůj život. Omezení platnosti na jeden den mělo chránit říši před krveprolitím, které by mohlo zpusťošit rodiny, vesnice, města i celé národy.

Zásah Židů

5. Jak uvítal lid a zvláště Židé nový dekret? Est 8,16.17a

6. Co dokonce udělali někteří obyvatelé perské říše, aby se chránili? Est 8,17b

Podobně jako v knize Rút i zde vidíme jiné národy, jak se připojují k Božímu lidu. Mnozí se sice připojili ze strachu, jiní však byli přitahováni vírou v pravého Boha. Na základě Mat 23,13 se někdy domníváme, že Židé nevydávali svědectví lidem kolem sebe. Někteří historikové mají za to, že desetina obyvatel římského imperia v době Kristově se hlásila k Židům; a mnozí se k nim skutečně připojili po opravdovém obrácení. Přesto Bůh nebyl spokojen s misijním dílem Izraele.

7. V jakých rozpacích mohli být nepřátelé Židů? Est 9,2—4

Výnos ke zničení Židů nebyl zrušen, ale pouze odvolán a dával Židům právo, aby se chránili. Jen nerozumní by se odvážili útoku. Verš 2b praví, že „připadl strach jejich na všechny národy.“ Když správcové provincií, satrapové, vládcové a královští úředníci byli Židům příznivě naklonění a přitom byl prvním ministrem Žid, rovnalo by se to téměř zradě.

8. Jak můžeme vysvětlit, že se Mardocheus stal tak slavným, jak se píše v Est 9,4 a 10,3?

Adventistický archeolog S. H. Horn poukazuje na to, že výskyt jména Mardocheus za dnů Artaxerxa I. a Daria II. je důkazem o skutečném úspěchu a historicitě Žida Mardochea.

9. Jak se zachovali Židé ke svým nepřátelům? Est 9,5—10,16

Domníváte se, že jejich činy jsou ospravedlnitelné? Nebo nebylo „správné“, aby využili situace? Proč?

Jelikož dekret připravený Mardocheem dovoľoval zabít ty, kteří „činí na ně útok“ (Est 8,11), domnívají se někteří, že akce Židů byla pouze obranná. Tvrdí, že navzdory výroku v Est 8,7 a 9,3.4 bylo tu asi 75 000 těch, kteří je skutečně napadli. Ať to bylo jakkoli, ne-reagovali tak, jak by to učinili jiní. Bible znovu zdůrazňuje, že se kořisti nedotkli, což bylo naprosto běžné v oné době. Chtěli se pouze bránit, nikoli se obohatit majekem druhých.

10. Jak měl lid slavit nový svátek? Est 9,22

Když Aman učinil spiknutí k vyvraždění Židů, vrhal losy, aby měl zajištěno, v který den bude moci nejlépe provést svůj zlý skutek. Slovo pro vrhání losů znělo „pur“, v množném čísle „purim“. Židé ustanovili svátek připomínající jejich vysvobození a nazvali jej „Purim“. Den, který se měl stát dnem vyvraždění Židů, se stal dnem, kdy byli potrestáni nepřátelé.

Ester 9,17—32 popisuje, jak a proč se má slavit svátek „Purim“. Byla to doba radostného rozdávání a přijímání darů. V dnešním Židovstvu patří Purim k vrcholným slavnostem náboženského roku.

Mardocheus spravuje říši

11. Jak pečoval Mardocheus o dobro svého lidu i o všechny národy ve velké říši? Est 10,3

Mardocheovi bylo uděleno čestné postavení, které dříve zaujímal Aman. Byl druhý po králi Asverovi a velký u Židů i vzácný u všeho množství bratří svých.“ (Ester 10,3) Pečoval o dobro svého lidu. Bůh znovu způsobil přízeň svému vyvolenému lidu na médoperském dvoře, a tím umožnil provedení svého úmyslu, aby se navrátili do své vlastní země.

Kdo se poddá Duchu svatému a žije podle Boží vůle, může být ve své službě mimořádně užitečný.

Souhrn a naučení

Ve starozákonních knihách Rút a Ester jsme sledovali náznaky velkého vysvobození, které nám bylo vydobyto na potupném kříži na Golgotě. V knize Rút

byl podán obraz pohanů, kteří přijdou do církve. Zkušenost Ester ukazovala vysvobození, které je zaručeno na kříži — vytržení Božího lidu z otroctví hříchu.

I dnešní křesťanské ženy jsou chybuující, ale mohou se stát nástroji v Božím plánu stejně jako Ester. Boží hlas mluví ke každému z nás. Budeme na něj správně reagovat? Jak můžeme získat odvahu Ester, abychom plnili Boží záměry a vydávali svědectví o Bohu?